

ZBERATEĽ[®] 2005

3

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Poštový lístok (CDV33) dofrankovaný II. leteckou emisiou a z 1. Slovenskej výstavy poštových známok odoslaný do cudziny - k príspevku 80 rokov organizovanej filatelie v Trenčíne (10-11)

Výtvarný návrh Veľkonočnej známky

Slovacicum
na
talianskej
TK (15)

Z noviniek
Maďarska
(7)

60 rokov OSN (19)

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Majstrovstvá sveta vo futbale ARGENTÍNA 1978

Černohorské kúpele – k príspevku M. Pekárovej: Zaniknuté kúpele na historických pohľadniciach (28-29)

Novinky Poľska (7)

Kresba na FDC - Galéria majstrov známkovej tvorby - V. Hložník (24-25)

Vzácné použitie známky 5 K na expresnej zásielke – k príspevku: Košické vydanie - 60 rokov

Príležitostný poštový lístok k Svetovej výstave Praga 1968 – Malá škola filatelie (30-31)

Vážení čitatelia,

keď sa mesiac s mesiacom stretáva, ruch v redakcii vrcholí. Ak raz v roku je mesiac kratší, potom ten finiš musí byť ešte rýchlejší. A ak k tomu pridáme sťahovanie predajne do nových priestorov a tiež udalosti, ktoré boli nielen spoločensky významné, ale aj zo zberateľského hľadiska poskytli zaujímavé prírastky, a časopis o nich musel priniesť informácie, potom ten redakčný pohyb nabral nevídané obrátky. Veď ako sa v tejto brandži vraví, aj keby slnko nevyšlo, časopis vyjsť musí. Nakoniec sme vďaka obetavým spolupracovníkom, priateľom a pochopeniu vydavateľa všetko zvládli v termíne.

Sťahovanie predajne bolo zároveň aj prínosom pre redak-

K marcovému číslu Zberateľa

ciu, keď v jej v pôvodných priestoroch sa vytvorí dôstojnejšie prostredie na redakčné porady, pracovné stretnutia s prispievateľmi a na priateľské stretnutia s vami, vážení čitatelia.

Radi by sme boli, keby sa rozšíril okruh prispievateľov do časopisu. Nechceme časopis orientovať jednostranne, chceme naplňať aj jeho názov a dať priestor všetkým zberateľským oblastiam. Isté, filatelia má široké zázemie a z tejto oblasti aj najviac skúsených publicistov. Na druhej strane však treba písať aj o veciach, ktoré so zberateľstvom súvisia, o súvislostiach rôznych zberateľských oblastí, o drobných radoch každodenného uponáhľaného života, ktoré má na "svedomí" práve zberateľstvo. Príkladom takého príspevku je aj článok v dnešnom čísle o turistických pasoch, keď putovaním prírodou možno získať zaujímavé zberateľské materiály a suveníry, ktoré sa môžu v budúcnosti stať trvalou spomienkou na príjemne strávené chvíle so svojimi najbližšími.

V marcovom čísle sa ďalej stretnete s pokračovaním Malej školy filatelie od úspešného školiteľa Štefana Plišku, tentokrát o poštových celinách, ďalšou časťou o slovenských výplatných známkach M. Gereca, o 30 Sk Zvolen, a tiež s pútavo písanou galériou majstrov známkovej tvorby od A. Paulinyovej, dnes si všímajúcej majstra Vincenta Hložníka. M. Pekárová v časti o zaniknutých kúpeľoch venuje pozornosť Černohorským kúpeľom na Spiši. Samozrejme, nechýba ďalší zaujímavý príspevok z poštovej histórie od M. Bachratého. Na článok chorvátskeho filatelistu o zaradení 60h známky „modrý Štefánik“ do našich katalógov reaguje náš znalec B. Synek. A potom sú tu tradičné rubriky o nových známkach, pečiatkach, o telefónnych kartách, numizmatike a pokračovanie našej súťaže.

Veríme, že váš vzťah k zberateľstvu pretrvá a časopis vás bude aj naďalej sprevádzať po jeho pozitívnych stránkach.

Vaša redakcia

ZBERATEL[®]

Ročník XI. - 2005 • Číslo 3 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **J. Korený: 80 rokov organizovanej filatelie v Trenčíne** / 80 years of the organised philately in the town of Trenčín / 80 Jahre organisierter Philatelie in Trenčín (10-11)
- **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných známok, 14 - Známká Zvolen 30 (Sk)** / Specialization of Slovak postage stamps, 14- Stamp Zvolen 30 (Sk) / Besonderheiten der slowakischen Freimarken, 14 - Zvolen 30 (Sk) (12-13)
- **M. Bachratý: Neobvyklý dôvod doplatného** / Unusual reason for postage-due / Ungewöhnlicher Grund für Portomarken (16)
- **I. Lužák: Chorvátske moderné maliarstvo** / Modern Croatian painting / Moderne Kroatische Malerei (18)
- **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známkovej tvorby - V. Hložník** / From the gallery of masters of stamp creation - V. Hložník / Aus der Galerie der Meister von Briefmarkentwürfen - V. Hložník (24-25)
- **M. Pekárová: Zaniknuté kúpele na historických pohľadniciach** / Died-out spas on historical picture postcards / Untergangene Bäder auf den historischen Ansichtskarten (28-29)
- **Š. Pliško: Malá škola filatelie - Poštové celiny** / Short course of philately - postal stationaries / Grundschole der Philatelie - Ganzsachen (30-31)
- **B. Synek: Je „modrý Štefánik“ prvou známku Slovenska?** / Is "Blue Štefánik" the first postage stamp of Slovakia? / Ist der "Blaue Štefánik" die erste slowakische Briefmarke? (33)
- **Zberateľské state** / Collector's articles / Sammlerbehandlungen / - K. Čierny: Vzducholode a počiatky motorového lietania / Airships and origins of motor aviation / Luftschiffe und Anfänge von Motorsflügen

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 I ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zahraničných krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zaslanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zaslané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 03/2005:**
Redakčná uzávierka 28. februára 2005
Do tlače zadané 9. marca 2005
Dátum vydania 15. marca 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent číslu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál - z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov - z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek - Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

➡ Oznam firmy ZBERATEL

Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz. Blížšie informácie na str. 40. Redakcia časopisu Zberateľ je na pôvodnej adrese Račianska 17 s pôvodnými kontaktnými údajmi; návšteva redakcie po dohode.

☎ **novej predajne 0911 250 149**

➡ Po uzávierke

Ako sme sa tesne po uzávierke dozvedeli, 18. marec 2005 je mimo emisného plánu dňom vydania poštovej známky „Solidarita s Áziou“ v nominálnej hodnote 25 Sk, ktorú vytlačila PTC, Praha, ocelotlačou z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom na TL s ôsmimi známami.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Rodina

Slovenská pošta, a. s., vydala 14. 2. 2005 výplatnú poštovú známku nominálnej hodnoty 9 Sk „Rodina“. Na známke je myšlienka rodiny zobrazená v jednoduchom vzťahu matky, otca a dieťaťa, v ktorom sa prejavuje pestrá škála ľudských vlastností.

Známku rozmerov 24 x 28 mm, vrátane perforácie (na výšku), viacfarebnou ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd.-CARTOR, Francúzsko, v náklade šesť miliónov kusov na tlačových listoch so 100 známkami.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania (FDC) vrátane pečiatky prvého dňa s domicilom Bratislava. Na FDC je štylizovaná kresba súsošia vychádzajúca z pôvodných ľudových soch. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky v náklade 5 000 kusov. Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Katarína Vavrová. Rytinu na FDC zhotovila Lucie Kruličková. Známková č. 345.

Tohtoročná známka „Rodina“ nadväzuje na známku s podobnou témou, ktorú v roku 1994 vydala Slovenská pošta, keď Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo rok 1994 za medzinárodný rok rodiny. Dôležitosť rodín, ako základnej bunky spoločnosti si každoročne pripomíname 15. mája. Tento deň je uznaný ako Medzinárodný deň rodiny.

Motív rodiny sa v rôznych obmenách a symboloch objavoval v množstve umeleckých diel už od najstarších čias. A nešlo len o umelecké diela pochádzajúce z Európy.

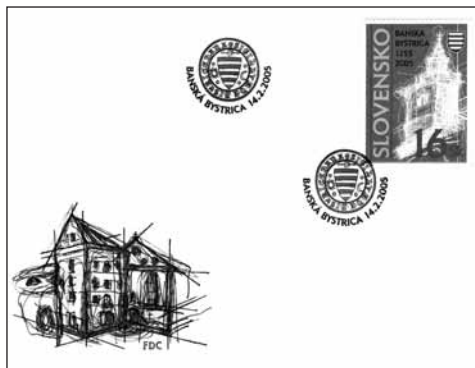
Interpretácie tohto námetu môžu byť odlišné, ale základný zmysel – zmysel spolužitia, radosti a harmónie zostáva rovnaký. Význam rodiny je založený na princípe spolupatričnosti, ktorý je obsiahnutý, hoci rozličnou mierou, v každom z nás. Aj preto je myšlienka zobrazenia rodiny neustále inšpirujúca.

■ Banská Bystrica – 750. výročie

Slovenská pošta, a. s., vydala 14. 2. 2005 príležitostnú poštovú známku nominálnej hodnoty 16 Sk „Banská Bystrica – 750. výročie“. Hlavným motívom známky, ktorá vychádza k 750. výročiu udelenia mestských privilégií, je veža Kostola nanebovzatia Panny Márie (nazývaný tiež Nemecský alebo Farský), v ktorého interieri sa nachádza vzácny neskorogotický oltár pochádzajúci z dielne Majstra Pavla z Levoče. Známkou venovaná významnému jubileu Banskej Bystrice oživuje pamiatku roka 1255, keď kráľ Belo IV. daroval mestu privilégia slobodného kráľovského mesta s výsadným právom ťažiť vzácne kovy.

Známku rozmerov 36 x 44 mm, vrátane perforácie (na výšku), viacfarebnou ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd.-CARTOR, Francúzsko, v náklade 300 000 kusov na tlačových listoch s 50 známkami.

Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania (FDC) vrátane pečiatky prvého dňa s domicilom Banská Bystrica. Na obálke prvého dňa je Matejov dom, ktorý dal v 15. storočí údajne postaviť Kráľ Matej Korvín. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky v náklade 5 000 kusov. Autorom výtvarných návrhov emisie je Jaroslav Uhel. Rytinu na FDC zhotovil Miroslav Strnadel. Známková č. 346.

História, ktorá sa viaže k Banskej Bystrici je neobyčajne bohatá. Už v roku 1255, keď po tatárskom vpáde

kráľ Belo IV. pozýval na toto územie kolonistov, sa Banská Bystrica stáva slobodným mestom s rozsiahlymi privilégiami. Vtedajším obyvateľom boli udelené cenné výsady – právo ťažiť vzácne kovy v celej Zvolenskej župe a právo voliť si richtára a farára. V roku 1380 sa Banská Bystrica spojila s ostatnými okolitými banskými mestami do spolku, v ktorom až do konca 16. storočia zaujímala vedúce postavenie. Po vzniku Thurzovskofuggerovskej spoločnosti ťažba, spracovanie a vývoz medi priniesli mestu ďalšie bohatstvo. V roku 1620 sa Banská Bystrica stala svedkom významnej udalosti – na zasadnutí uhorského snemu tu zvolil Gabriela Bethlena za uhorského kráľa. Mesto preslávil aj Matej Bel, polyhistor a najvýznamnejší vedec svojej doby, ďalej tu pôsobili Ján Francisci, Ján L. Bella, Ján Botto, Jozef Murgaš a aj prvý predseda Matice slovenskej Štefan Moyzes. V roku 1944 sa mesto stalo centrom povstaleckého územia a odtiaľto vysielať Slobodný slovenský vysielač.

Banská Bystrica sa prvý raz objavila na poštovej známke v roku 1936 v emisii Krajiny, hrady, mestá. Zobrazovala tzv. hodinovú vežu s mestským hradom v pozadí. Prvé výročie SNP bolo príležitosťou na vydanie v poradí druhej známky venovanej Banskej Bystrici. Je na nej pohľad na banskobystrickú vežu z Námestia SNP. Areál mestského hradu z vtáčej perspektívy tvoril ústredný motív leteckej známky vydané v roku 1955. V roku 1968 vyšla známka s mestským erbom Banskej Bystrice. Rok po vzniku SR bol použitý ako námet na 3-korunovú známku pohľad na Banskú Bystricu. Zatiaľ poslednou známkou so symbolmi pošty a mesta je známka venovaná otvoreniu Poštového múzea v Banskej Bystrici v roku 2001.

■ CDV s prítláčou: Banská Bystrica – 750. výročie

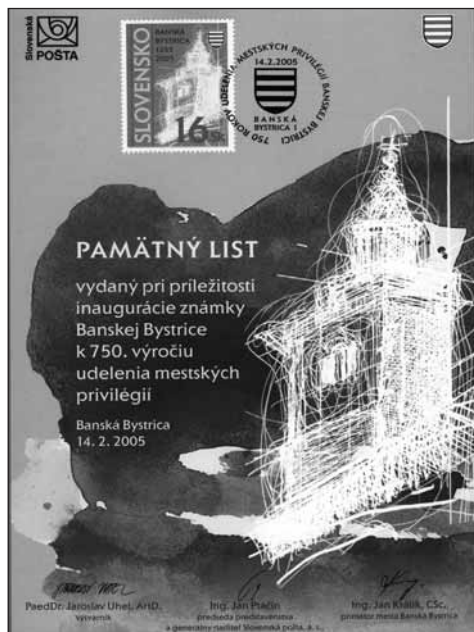
Slovenská pošta, a. s., vydala 14. 2. 2005 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkou „Holička fajansa“ v nominálnej hodnote 9 Sk s prítláčovým motívom „Banská Bystrica – 750. výročie“. V ľavej časti príležitostného

poštového lístka je prítláčový motív vychádzajúci z obrazu známky. Autorom prítláčového motívu je Jaroslav Uhel.

Poštový lístok je vytlačovaný na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m², s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiareň cením, a. s., Bratislava. Predajná cena lístka je 12 Sk.

■ PaL: Banská Bystrica – 750. výročie

Slovenská pošta, a. s., vydala 14.2.2005 pamätný list pri príležitosti inaugurácie známky Banskej Bystrice k 750. výročiu udelenia mestských privilégii.

V pravej časti pamätného listu je reprodukován zväčšený obrazový motív známky. V hornej časti pamätného listu je logo Slovenskej pošty, nalepená známka č. 346 s pamätnou pečiatkou a erb mesta.

Autorom výtvarného návrhu pamätného listu je Jaroslav Uhel. Predajná cena PaL je 40 Sk.

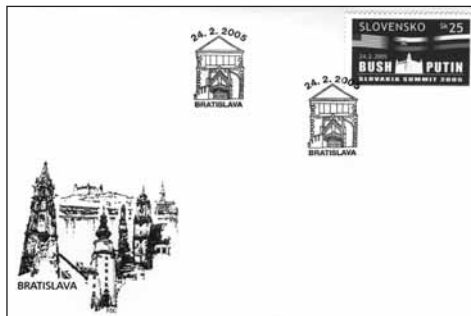
NOVÉ PEČIATKY

Informácie o pripravovaných príležitostných poštových pečiatkách, ktoré budú na slovenských poštách používané v mesiaci marec 2005 (zostavené z podkladov Technickej ústrednej pošty v Bratislave, poskytnuté k 28. 2. 2005):

- 8. 3. 2004 Trenčín 1: 80. výročie založenia klubu filatelistov
- 10. 3. 2004 Trnava 1: Blahoslavená Zdenka

■ Slovakia Summit 2005

Slovenská pošta, a. s., vydala 24. 2. 2005 príležitostnú poštovú známku nominálnej hodnoty 25 Sk „Slovakia Summit 2005“, k stretnutiu prezidentov USA a Ruskej federácie Georgea Busha a Vladimíra Putina. Autorom grafického návrhu je agentúra Enterprise. Známkou vytla-

a kongresovom centre Incheba, kde malo sídlo tlačové stredisko summitu.

■ PaL: Slovakia Summit 2005

čila ofsetom francúzska tlačiareň WSP – CARTOR v náklade 200 tis. kusov. Spolu so známku bola vydaná aj obálka prvého dňa vydania (FDC). Grafický motív na FDC navrhol akad. maliar Peter Augustovič, návrh pečiatky na FDC je dielom Štefana Kuboviča. Náklad FDC dosiahol 5300 kusov, kombinovanou technikou hĺbkotlače a ofsetu ju vytlačila spoločnosť TAB Bratislava. Známkou č. 348.

Známkou s modrým podkladom zobrazuje logo summitu s nápismi Bush, Putin a siluetou Bratislavského hradu. Stredom známky ponad znak sú umiestnené vlajky Ruska, Slovenska a USA. Spodnú časť tvorí nápis Slovakia Summit 2005.

Emisia Slovakia Summit 2005 vyšla mimo emisného plánu, v čase, keď bolo Slovensko hostiteľom série dôležitých medzinárodných stretnutí. SR po prvýkrát v dejinách navštívil prezident USA George Bush a na svoju prvú oficiálnu návštevu Slovenska pricestoval prezident Ruskej federácie Vladimír Putin. Okrem stretnutí s najvyššími predstaviteľmi Slovenska sa obaja prezidenti stretli 24. februára v Bratislave na summite, ktorý bol pokračovaním ich predchádzajúcich stretnutí.

Na obálku prvého dňa vydania autor kresby umiestnil bratislavské dominanty, vežu Kostola klarisiek, Michalskú bránu, Maximilánovu (Rolandovu) fontánu, vežu Starej radnice, v pozadí vežu Dómu sv. Martina, Bratislavský hrad a časť Nového mosta, ktorý spája mestské časti Staré Mesto a Petržalka.

V deň vydania poštovej známky SP používala príležitostnú pečiatku v troch variantoch. Všetky majú uprostred štylizovanú kresbu siluety Bratislavského hradu, nad ňou čiastočný kruhopis SLOVAKIA SUMMIT 2005. Spodnú časť pečiatky tvorí dvojriadkový nápis Bratislava 1, resp. Bratislava 5 a Bratislava 15 – podľa pošty, kde sa používala, a dátum 24. 2. 2005. Pečiatka s domicilom Bratislava 5 sa používala na zásielky podané na príležitostnej poštovej priehradke vo Výstavnom

Slovenská pošta, a. s., vydala 24. 2. 2005 pamätný list k príležitostnej poštovej známke „Slovakia Summit 2005“.

Na pamätnom liste je poštová známka emisie „Slovakia Summit 2005“, s príležitostnou pečiatkou s domicilom Bratislava, s motívom bratislavského hradu a s dátumom 24. 2. 2005.

Motívom prítláče na pamätnom liste sú dominanty Bratislavy a erb mesta. V hornej časti pamätného listu je umiestnené logo Slovenskej pošty.

Autorom výtvarného návrhu pamätného listu a príležitostnej pečiatky je Štefan Kubovič. Pamätný list vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

Z NOVINIEK NAŠICH SUŠEDOV

ČR: Lalia, Brána s pávom, Babička, Prezident, Veľká noc, automatová známka, dva nové poštové lístky

V Českej republike bola 20.1.2005 vydaná výplatná známka hodnoty 7,50 Kč s kvetom **lalie s pukom**. Znáмка má malý formát 19 x 23 mm (PL so 100 ks známok), ale úsporná spontánna kresba a svieže farby vytlačené v PTC, a. s., Praha, rotačnou ocelotlačou kombinovanou s viacfarebnou hĺbkotlačou v PL po 50 kusov známok. Kat. číslo 0423 ■ Ďalšia výplatná známka hodnoty 7,50 Kč bola vydaná 26. 1. 2005 v upravenom PL s 9 ks známok a 12 kupónmi. Námetom známky je **kovová brána**, na ktorej vrcholku

sedí páv s trubačom na chrbte, na kupónoch sú motívy známok. Časť nákladu je vytlačená s nepotlačenými kupónmi, ktoré sú určené na prítláč podľa želania zákazníka. Výtvarný návrh Karel Zeman, tlač Victoria Security Printing, a. s., Praha, ofsetovou technikou. Kat. číslo 0424 ■ „Šťastná žena“... povedala pani kňažná na adresu babičky, čím vyjadrila obdiv jej jednodu- chosti, skromnosti, mravnej čistote, dobrosrdečnosti i ži- votnej múdrosti. Žiaľ, s takýmito rýdzimi charaktermi sa stretávame čoraz menej – v knihách i v živote... Pri

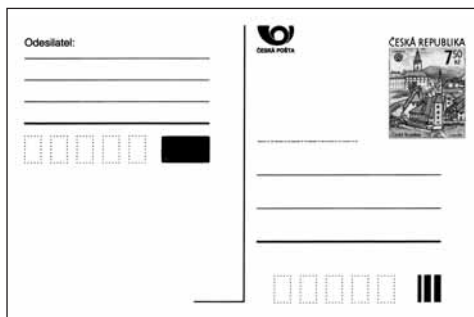
príležitosti 150. výročia vydania **Babičky** od Boženy Němcovej 9. 2. 2005 vydala Česká pošta známku hodnoty 7,50 Kč. Na známke je postava babičky podľa kresby Adolfa Kašpara, ktorý knihu ilustroval v roku 1903. Na FDC je ilustrácia babičky s deťmi pod Ratibořským zámkom. Emisiu graficky upravil Otakar Karlas, rytiny vyhotovil Bohumil Šneider.

Znáмки vytlačila PTC, a. s., Praha, rotačnou ocelotlačou kombinovanou s viacfarebnou hĺbkotlačou v PL po 50 kusov známok. Kat. číslo 0425 ■ Úprava poštových sadzieb zrejme dala podnet na vydanie novej známky s portrétom **prezidenta ČR Václava Klauza** s nominálnou hodnotou 7,50 Kč. Výtvarný návrh Oldřich Kulhánek, rytina Miloš Ondráček, tlač PTC, a. s., Praha, rotačnou ocelotlačou kombinovanou s dvojfarebnou hĺbkotlačou v PL po 100 kusov známok, dátum vydania 9. 2. 2005. Kat. číslo 0426 ■ Červená **Veľkonočná kraslica** vyzdobená ornamentmi tvorí obrazový motív príležitostnej známky hodnoty 7,50 Kč vydanéj 2. 3. 2005. Autor- sky sa na známke podieľali V. Suchánek (návrh) a M. Ondráček (rytina). Tlač PTC, a. s., Praha, rotačnou ocelotlačou kombinovanou s štvorfarebnou hĺbkotlačou v PL po 50 kusov známok. Kat. číslo 0427 ■ Dňa 2. 3. 2005 boli dané do obehu automatové známky s no- vým obrazovým námetom - **Jindřichův Hradec**, pano- ráma zámku cez rybník Vajgar. Znáмки sú určené do automatu SIMA 1351 firmy Amiel Electronique, v kto- rom možno za známky platiť mincami i bankovkami. Záujemca si môže zakúpiť známky hodnoty 7,50 Kč, 9, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 22, 25, 26, 28, 32 a 38 Kč

■ Ministerstvo informatiky ČR vydalo 26.2.2005 **poštový lístok na bežnú prevádzku** s nominálnou hodnotou 7,50 Kč. Na natlačenej známke je Český Krumlov (rov- naká ako na vydaní lístka v roku 2003). V rovnaký deň bol vydaný aj poštový lístok s voľnou ľavou časťou (bez

údajov odosielateľa), určený na prítlač propagáčného a obchodného charakteru. Obraz známky tvorí typografická úprava nominálnej hodnoty 7,50 Kč. Oba lístky majú ochranné prvky hologram a adresný riadok s mikrotextom letopočtu 2005.

Maďarsko: ROTARY CLUB, MAČKY

Maďarská pošta vydala 4. februára 2005 príležitostnú známku hodnoty 130 Ft venovanú hnutiu Rotary, ktoré vzniklo pred sto rokmi, 23. 2. 1905 v USA v štáte Illinois pod názvom Rotary Club of Chicago. Rotary Club združuje obchodníkov a odborníkov, ktorí veria v potrebnosti vzájomnej pomoci ľudí, ktorí si v každom odbore stanovujú vysoké etické normy, podporujú mierové úsilia a dobré vzťahy medzi národmi. Dnes má táto organizácia v 166 štátoch a 39 zemepisných oblastiach 31 500 klubov takmer s 1,2 miliónmi členov. Začiatky

hnutia Rotary v Maďarsku siahajú do roku 1921, v rokoch 1942-1989 hnutie nevyvíjalo činnosť a obnovené bolo v roku 1989 v Budapešti a neskôr aj v ďalších mestách. Na známke je štylizovaná číslica sto, v prvej nule je logo Rotary a v druhej nule zemegula. Autorom návrhu je A. Andor, tlač ofset, náklad 200 tis. kusov na PL po 50 známok ■ Druhá emisia, ktorá bola vydaná 4. 2. 2005, je príplatková s určením použitia čistého výťažku z predaja na podporu rozvoja mládežníckej filatelie. Vyšla ako hárček so štyrmi známami, na ktorých sú zobrazené **štyri mačky**. Na jednej je siamská mačka, na druhej mačka

maine coon pochádzajúca zo Severnej Ameriky, na tretej dlhosrstá perzská mačka a na poslednej mačka domáca. Výtvarné návrhy emisie vypracovala M. Drescherová, vytlačená bola ofsetom v náklade 130 tisíc kusov a všetky známky majú nominálnu hodnotu 400 Ft + príplatok 50 Ft.

Poľsko: Lúbim Ťa!

Pod týmto názvom Poľská pošta už tradične každoročne vydáva príležitostnú známku pre tých, ktorí známkou na liste alebo pohľadnici chcú vyjadriť svoje city ľuďom, ktorých majú radi. K tohtoročnému Valentínovi (14. február) ju Poľská pošta vydala v predstihu 1. 2. 2005. Autor návrhu M. Buszewicz zvolil na známku

humorne ladený námet s kresbou gavaliera, ktorý kordom triafa do srdca namaľovaného na stene. Znáмка má nominálnu hodnotu 1,30 zł a bola vytlačená v dvoch vyhotoveniach: V PL s 50 známami v náklade 5,3 mil. kusov a PL s 20 známami + 20 kupónmi určenými dotlačenie podľa želania zákazníkov. Známkys s kupónmi majú náklad 300 tisíc kusov.

Rakúsko: Začiatok roka s bohatou nádielkou

Slávnostný viedenský novoročný koncert patrí medzi najvýznamnejšie hudobné podujatia a zároveň aj spoločenskú udalosť Rakúšanov. Viedenských filharmonikov dirigujú najrenomovanejší dirigenti. Jedným z nich je aj **Lorin Maazel**, ktorý novoročné koncerty diriguje s menšími prestávkami od roku 1980, kedy toto „žezlo“ prevzal po Willi Boskowskom. Maazel sa narodil vo Francúzku

a od svojho útleho veku sa venoval hudbe. V roku 1961 debutoval verejnými koncertmi a v roku 1963 vystúpil aj na hudobnom festivale v Salzburgu... Autorka návrhu známky je Renata Gruber, ktorá okrem dirigenta na známkach zakomponovala aj znak Viedenskej filharmónie (založená v roku 1842). Znáмка hodnoty 1,00 € bola vydaná 1.1.2005 v náklade 700 tisíc kusov ■ Aj ďalšia známka je venovaná významnému hudobníkovi, presnejšie 10. výročiu **Centra Herberta von Karajana** (1908-1989). Zanechal takýto „hudobný závet“ a už

počas svojho života poskytol prostriedky na tento účel. Karajanovo centrum vo Viedni bolo otvorené 11. 11. 1995. Ponúka možnosť oboznámiť sa so životom a dielom Karajana, a tiež podporuje stretnutia a dialógy mladých ľudí, milovníkov umenia a pomáha cez hudbu viesť k porozumeniu ľudí. Znáмка má jednoduchú, ale výstižnú kompozíciu: Názov centra na modrosivom pozadí s portrétom Karajana. Nominálna hodnota 0,55 €, dátum vydania 14. 1. 2005, náklad 700 tisíc kusov ■ Keď začal bežať na lyžiach, mal 4 roky, ako 6-ročný ukázal svoj talent pre lyžiarsky šport na prvom preteku, absolvoval lyžiarsku školu, získava titul mládežníckeho majstra Rakúska a získava Európsky pohár, aby sa stal aj členom národného družstva. Alpské disciplíny, olympijské hry Nagano, Salt Lake City, svetové poháre, víťazstvá a série úspechov. To všetko je spojené

s menom rakúskeho lyžiara **Stephana Eberhartera**. Znáмка s fotografiou St. Eberhartera v dynamickom pohybe podľa návrhu Renate Gruber má hodnotu 0,55 €, vyšla 20. 1. 2005 v náklade 700 tisíc kusov. ■ Rakúska pošta potrebovala zásoby známok pretlačiť s novou nominálnou hodnotou. Pretlačce chceli vyriešiť z hľadiska výtvarného riešenia na vysokej úrovni. Preto sa obrátila na Vysokú školu užitočného umenia vo Viedni s konkurzom na vypracovanie návrhov pretlačí tak, aby kresba prekryla pôvodnú hodnotu a súčasne boli na známkach vytlačené nové hodnoty 55 eurocentov. Študenti predlo-

žili rad zaujímavých návrhov, z ktorých poštová správa viaceré realizovala: Pretlač so **siluetou tretieho muža** (4. 2. 2005, 4 mil. kusov), pretlač **oplotenie** (11. 2. 2005, 7 mil. kusov), pretlač **pohár na víno** (11. 2. 2005, náklad 6 mil. kusov), pretlač **s citátom Helmuta Qualtingera**:

„Rakúsko je labyrint, v ktorom sa každý vyzná“ (18. 2. 2005, náklad 4 mil. kusov), pretlač **perforácia**, ktorá vedie cez známkou a šikovne zakrýva neplatnú hodnotu (18. 2. 2005, náklad 7 mil. kusov) ■ Ďalšia známka, vydaná 23. 2. 2005, je venovaná 100. výročiu vzniku hnutia **Rotary**. O tejto svetovej organizácii som sa už zmienil pri opise maďarskej známky vydané k rovnakej príležitosti, preto iba dodávam, že

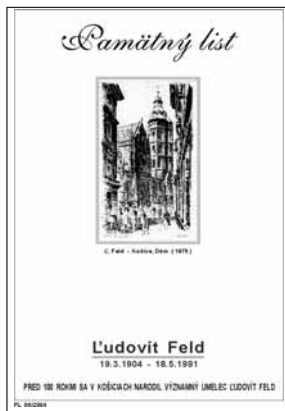
a u t o r o m návrhu je A. Tuma (tiež si zvolil kresbu z e m e g u l e a logo Rotary) a známka bola vydaná v náklade 2 mil. kusov.

Rubriku pripravil: vkn

NEÚRADNÉ VYDANIA

■ LUDOVÍT FELD

V závere roka 2004 dali košíckí filatelisti vytlačiť Pamätný list, ktorý venovali 100. výročiu narodenia významného košíckého rodáka Ludovíta Felda (1904 – 1991), výborného

kresliara a grafika. Pochádzal z deviatich detí. Bol odchovancom povestnej košíckej kresliarsko-grafickej školy Eugena Króna, neskôr vyštudoval budapeštiansku Akadémiu výtvarných umení. Napriek telesnému hendikepu – pre ochorenie hypofýzy sa jeho rast zastavil v detskom veku, ako aj ťažkému životnému údelu (v koncentračnom

tábore stratil väčšinu svojej rodiny a sám prežil len zázrakom), bol človekom čistým, chápavým. Založil súkromnú výtvarnú školu a v nej až do neskorého staroby vychoval veľa, najmä košíckych výtvarníkov. Jeho dielo nachádza stále svojich čitateľov.

Námetom na Pamätnom liste je kresba L. Felda z roku 1978 – pohľad na Dóm sv. Alžbety v Košiciach z Mlynskej ulice.

-vg-

■ DVOJNÁSOBNÁ FILATELISTICKÁ POCTA ŠPORTU

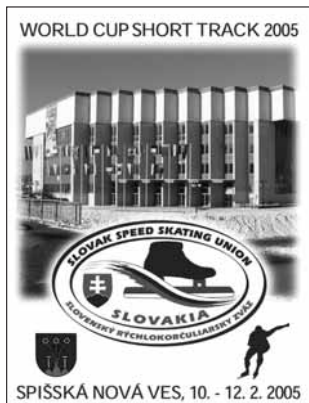
Spišskonovoveskí filatelisti si na úvod roka v oblasti športovej propagácie vzali na mušku športové podujatia, ktoré mali organizačné centrum priamo v Spišskej Novej Vsi. Prvým z nich bola zimná kalokagatia 2005. Kým centrom letnej Kalokagatie je Trnava, administratívne centrum stredného Spiša, ktorým Spišská Nová Ves je, sa do pamäte športujúcej školskej mládeže a budúcich olympijských nádejí vryva v oblasti zimných športov. Aj v tomto roku tu mnohí z nich získavali svoje prvé významné víťazstvá v behoch na lyžiach, jazdových lyžiarskych disciplínach, biatlone, snowboarde a hokeji. O tom, že kalokagatia je skutočne významným športovým podujatím, svedčí účasť ministra školstva SR Martina Fronca a podpredsedníčky SOV Márie Mračnovej na tohtoročnom otváracom ceremoniáli.

História zimnej kalokagatie sa v Spišskej Novej Vsi začala písať v roku 1998 (toto podujatie je filatelisticky zdokumentované príležitostnou poštovou pečiatkou).

Ďalšie ročníky sa uskutočnili v r. 2001 a v r. 2003, avšak zakaždým bez primeranej pozornosti filatelistov či Slovenskej pošty. Tohtoročný štvrtý ročník, ktorého športové záporenia prebiehali v dňoch 2.

– 4. februára 2005, bude znovu pripomínať príležitostná poštová pečiatka (PPP). Tým, ktorých dokáže oslovíť aj „neúradná“ celistvosť, bola k dispozícii obálka formátu C6 s prítláčou. Jej obsah v obrazovej skratke predstavil olympijské športové idey s podtextom potreby harmonickej rovnováhy vzdelávania ducha a získavania telesnej dokonalosti.

Podobným spôsobom bolo spropagované aj druhé tunajšie februárové podujatie. V dňoch 10. - 12. 2. 2005 bola Spišská Nová Ves dejiskom 6. kola aktuálneho ročníka Svetového pohára v short tracku (rýchlokorčuľovanie na krátkej dráhe). Je snád symbolické, že aj tento šport má na Slovensku dve hlavné centrá, a to rovnaké ako v predchádzajúcom prípade - Spišskú Novú Ves a Trnavu. Je iba zhodou okolností, že aj short track si tunajší filatelistickí nadšenci pripomínajú iba druhýkrát

rá bola tiež k dispozícii, dokumentovala miesto konania svetového pohára - Zimný štadión v Spišskej Novej Vsi v slávnostnej vlajkovej "róbe". Jeho vyobrazenie bolo doplnené novým logom (znakom) Slovenského rýchlokorčuľarskeho zväzu, ktorý niesol hlavnú tarchu organizácie tohto svetového podujatia.

-MKr-

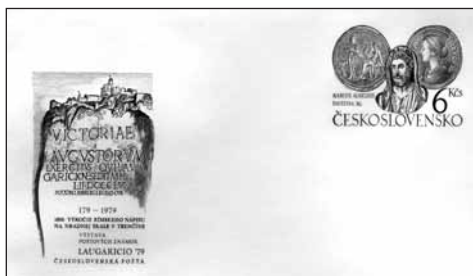
80 rokov organizovanej filatelie v Trenčíne

Zbieranie poštových známok a rozvoj filatelie v Trenčíne možno datovať od roku 1912. Vtedy v meste vznikol spolok na organizovanie výmeny známok. Filatelistický spolok však nemal svoje stanovy a počas 1. svetovej vojny zanikol. Filatelisti sa schádzali v kaviarni hotela Erzsébet (dnešný hotel Tatra) ako aj v kaviarni Helvetia na dnešnej Palackého ulici.

Po vzniku Československej republiky v roku 1918 prišli do Trenčína z Čiech a Moravy štátni zamestnanci, hlavne príslušníci armády, učitelia a poštovní zamestnanci, z ktorých mnohí sa venovali aj filatelii.

Keď „Hlásnik“ Trenčianskych novín 8. marca 1925 oznámil založenie klubu filatelistov, uplynulo tridsať rokov od založenia prvého filatelistického spolku ALBUM v Krem-

27. 5. až 3. 6. 1928, bolo prezentovaných 110 exponátov, z toho 33 zo Slovenska, 51 z Čiech a 26 zo zahraničia. Ďalších 6 exponátov vystavili mladí filatelisti. K výstave bol vydaný trojjazyčný katalóg, výstavná medaila (na obr.) a používala sa výstavná pečiatka.

Celinová obálka (COB 62) vydaná k národnej výstave LAUGARICIO 1979.

nici v roku 1895 a sedem rokov od vydania prvých československých známok Hradčany v roku 1918. Klub sa stal členom Zväzu čs. filatelistických spolkov v Prahe.

Kresbu na celinovej obálke COB 62 až nápadne pripomína známka Rímske légie v Trenčíne vydaná 15. 10. 2004.

Prvý vrchol činnosti dosiahol trenčiansky klub filatelistov v roku 1928, desať rokov po vzniku ČSR, keď jeho členovia zorganizovali prvú filatelistickú výstavu na Slovensku. Výstava sa uskutočnila v hoteli Tatra v dňoch

V období rokov 1918 až 1938 sa trenčianski filatelisti svojimi exponátmi zúčastnili výstav v Plzni (1929), v Ostrave (1931) a v Bratislave (1937).

V rokoch 1939-1945 sa trenčianski filatelisti schádzali v reštaurácii Fajka na Rozmarínovej ulici. Vojnovými udalosťami bol však klubový život narušený. Po oslobodení Trenčína 10. 4. 1945 sa opäť nadviazali filatelistické spojenia a priateľstvá. V rokoch 1951 až 1963 pôsobilo v Trenčíne sedem krúžkov filatelistov pri rôznych inštitúciách v rámci ROH.

Od roku 1963 pôsobia v Trenčíne dva kluby filatelistov, KF 52-10 pri Kultúrnom stredisku a 52-19 pri Kultúrnom a metodickom centre OS SR Trenčín (byv. Dom armády).

Trenčianski filatelisti za uplynulých 80 rokov usporiadali niekoľko pozoruhodných filatelistických výstav a podujatí, medzi ktoré sa významom na popredné miesto radí už spomínaná I. filatelistická výstava na Slovensku v roku 1928. Realizované boli tri národné výstavy pod názvom LAUGARICIO, z ktorých bola najúspešnejšia v roku 1979 pri príležitosti 1800. výročia rímskeho nápisu na hradnej skale. Boli usporiadané aj tri krajské výstavy, z ktorých pozornosť priťahla najmä poriadaná v roku 1990, ktorej sa exponátmi zúčastnili aj filatelisti z družobných miest a krajov (Brno, Halle, Győr, Zielona Góra). Ďalej to boli aj štyri oblastné výstavy a niekoľko desiatok nesúťažných, propagačných výstav, z ktorých spomeniem výstavy „Slováci v misiách OSN a operáciách za mier“ (2001), Slováci v Dozornej komisii neutrálnych štátov v Kórei v rokoch 1953-1993“ (2003), „60. výročie

Druhá strana poštového lístka odoslaného z 1. Slovenskej výstavy poštových známok v Trenčíne do cudziny s dvoma tranzitnými pečiatkami a dvojazyčným kašetom (adresová strana je na obálke).

SNP a „Trenčín v zrkadle pošty a filatelie“ v roku 2004.

V rokoch 1976 až 1991 bol Trenčín organizačným centrom filatelie v západoslovenskom kraji a v tomto období vychádzal spravodajca Laugaricio. Celkove bolo vydaných 51 čísiel spolu v rozsahu 850 strán. Trenčín bol aj miestom konania dvoch národných kongresov mladých filatelistov, v rokoch 1984 a 1987.

Pri príležitosti 585. výročia udelenia kráľovských výsad mestu Trenčín Žigmundom Luxemburským v roku 1412 boli v roku 1997 usporiadané XIV. Dni filatelie Slovenska.

V Trenčíne sa uskutočnilo aj niekoľko slávnostných uvedení poštových známok, z ktorých najúspešnejšie bolo v roku 1999 uvedenie hárčeka „Prvý kozmický let občana SR“, na ktorom sa zúčastnili aj kozmonauti a tvorcovia hárčeka.

V spolupráci s mestom Trenčín boli v hoteli Tatra odhalené dve pamätné tabule, v roku 1998 na pamiatku konania I. Slovenskej výstavy poštových známok v roku 1928, a v roku 2004 L. B. Stárkovi, znovuobjaviteľovi rímskeho nápisu na trenčianskej skale.

Trenčianski filatelisti v minulých rokoch realizovali aj netradičnú prepravu pošty. V roku 1979 to bola vetroňová pošta, v spolupráci s Aeroklubom Trenčín a leteckou spoločnosťou SEAGLR AIR pripravili a realizovali leteckú prepravu pošty pri XIX. Majstrovstvách sveta v leteckej akrobacii, pri príležitosti 50. výročia založenia Leteckých opravovní, k 60. výročiu založenia prvej padákovskej školy na Slovensku a mnohé ďalšie.

Pri tejto krátkej rekapitulácii osemdesiatročnej činnosti klubu filatelistov v Trenčíne treba zdôrazniť, že aktivity klubov boli a budú len odrazom práce a aktivity jednotlivých členov a výsledkom korektnej a nezištnej spolupráce členov a vedenia klubov s predstaviteľmi mesta Trenčín, ZSF, veliteľstvami OS dislokovanými v Trenčíne a s medzinárodnými organizáciami. Takáto spolupráca je predpokladom aj ďalšej úspešnej činnosti a rozvoja organizovanej filatelii v Trenčíne.

Jozef Korený

PREHLÁD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK február 2005

Poradové číslo, dátum, domicil, text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci február 2005:

- 01 ■ 2. 2. 2005 Špišská Nová Ves 1: **ZIMNÁ KALOKAGATTIA / ROZVÍJA OLYMPIJSKÚ IDEU** • Marián Kellner • modrá
- 02 ■ 10. 2. 2005 Špišská Nová Ves 1: **SVETOVÝ POHÁR V SHORT TRACKU / SLOVENSKO / WORLD CUP / SHORT TRACK / BOSIDENG** • Marián Kellner • modrá

- 03 ■ 12. 2. 2005 Donovaly: **MAJSTROVSTVÁ SVETA PRETEKOV PSÍCH ZÁPRAHOV** • Anton Duša • čierna
- 04 ■ 14. 2. 2005 Banská Bystrica 1: **750 ROKOV UDELENIA MESTSKÝCH PRIVILÉGIÍ BANSKEJ BYSTRICI** • Jaroslav Uhel • čierna

- 05 ■ 19. 2. 2005 Štrbské Pleso: **VELKÁ CENA SLOVENSKA 2005 / VYSOKÉ TATRY FIS / 50** • Daniel Klinka • modrá
- 06 ■ 24. 2. 2005 Bratislava 1,5,15: **SLOVAKIA SUMMIT 2005** • čierna

Špecializácia slovenských výplatných známok (14)

Miroslav Gerec

Známka č. 18 Zvolen 30 (Sk)

Výplatnú známku „Zvolen“ vydalo Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky 24. septembra 1993. Na známke je vyobrazený Zvolenský zámok a mestský erb. Známkou navrhoval a vyryl akademický maliar Martin Činovský. Kombináciou rotačnej ocelotlača a dvojfarebnej hĺbkotlača ju vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a. s., Praha. Tlačová forma známky obsahuje dva priehradkové listy (PL) po 100 známkových poliach (ZP). Obálka prvého dňa vydaná nebola. Vydanie známky bolo oznámené v Úradnom vestníku Slovenskej pošty [1] a v Spravodajcovi MDSVP SR [2].

Výplatná známka „Zvolen“ bola tlačaná v štyroch časových obdobiach (základná tlač + tri dotlače), spolu evidujeme 8 dátumov tlače. Základná tlač známky bola vytlačaná na českom papieri s luminiscenčnou prísadou Cartax DP v hmote papiera a lesklým lepom, dotlače boli vytlačené na španielskom papieri s luminiscenčno-fosforescenčným náterom prednej strany a pololesklým lepom. Na ozúbkovanie všetkých častí nákladu boli použité perforačné zostavy s malými priemermi otvorov. Takto vznikli dve kombinácie odchýlok papiera:

Označenie kombinácie	Papier a lep	Priemer perforačných otvorov	Obdobie tlače
18c	papier fl2 s lesklým lepom	malý	základná tlač (1993)
18s	papier fls s pololesklým lepom	malý	dotlače (od r. 2000)

Okrem papiera a lepu existujú aj rozdiely v použití tých hĺbkotlačových farbách, predovšetkým v modrej farbe, ktorá je na dotlačoch sytejšia, čo môže spôsobovať aj kvalita papiera.

Ďalšie dotlače výplatnej známky „Zvolen“ sú v najbližšej dobe nepravdepodobne vzhľadom na plánované vydanie príležitostnej známky „Bienále ilustrácií Bratislava 2005“ v nominálnej hodnote 30 Sk v náklade 2 milióny kusov.

Známka má päť výraznejších doskových chýb (na

ZP 1/46, 1/68, 1/84, 1/98 a 2/91) a viacero nevýrazných doskových chýb; jedna z nich sa vyskytuje takmer na všetkých známkových poliach (modrý bod na hornom okraji pod súťažovým krížikom). Doskové chyby, najmä chyby v hĺbkotlači sú podstatne lepšie viditeľné na hladenom španielskom papieri.

Doskové chyby na PL 1 (s obdĺžnikovými autotronovými značkami na pravom okraji)

Modrý bod nad ZP 1/10.

DCH ZP 1/22-32 Čierna vlnovka medzi značkami vpravo od iniciál autora a roku vydania.

DCH ZP 1/46 Biely bod v modrom pozadí pri hrote najvyššej veže.

DCH ZP 1/63 Neúplná kresba červenej farby v dolnej časti mestského znaku.

DCH ZP 1/68 Krátka zvislá modrá čiarka na hornom okraji pod súťažovým krížikom.

DCH ZP 1/76 Biely bod vpravo dole od erbu.

DCH ZP 1/78 Červená bodka vpravo dole od erbu.

DCH ZP 1/79 Dve modré bodky na dolnom okraji v súťažovom krížiku (v perf.).

DCH ZP 1/84 Nerovný horný okraj modrej farby.

DCH ZP 1/92 Modrá škvrna vpravo dole od erbu.

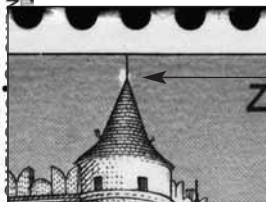
DCH ZP 1/95 Krátka tenká vodorovná čierna čiarka pri veži vpravo od písmena „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DCH ZP 1/98 Tenká čierna vodorovná čiarka na dolnom okraji vpravo od súťažového krížika.

DCH ZP 1/12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 41, 42, 49, 50, 52, 53, 54, 62, 64, 65, 71,

DCH ZP 1/46 Biely bod v modrom pozadí pri hrote najvyššej veže.

Skúšobný odtlačok rytiny.

72, 74, 75, 79, 80, 82, 86, 89, 90, 91, 93 a 100 Modrý bod na hornom okraji pod súťažovým krížikom.

Doskové chyby na PL 2

Modrá FTS na hornom okraji vpravo. Modrá škvrna pod ZP 2/95, modrý bod vpravo od ZP 2/20 (v reze).

DCH ZP 2/4 Krátka tenká vodorovná čierna čiarka na dolnom okraji nad súťažovým krížikom (v perf.).

DCH ZP 2/32 Nerovný horný okraj modrej farby nad názvom „ZVOLEN“.

DCH ZP 2/41 Biely bod v modrej farbe vľavo hore od písmena „Z“ názvu „ZVOLEN“.

DCH ZP 2/91 Neúplná kresba červenej farby v ľavej časti erbu.

DCH ZP 2/99 Modré škvrny nad nominálnou hodnotou „30“.

DCH ZP 2/11, 12, 13, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 31, 33, 34, 42, 45, 46, 47, 50, 51, 55, 56, 59, 61, 64, 68, 69, 70, 71, 80, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 a 100 Modrý bod na hornom okraji pod súťažovým krížikom.

Z výrobných chýb sú známe len menšie posuny farieb [7] a nedávno publikovaný nález nadstavovaného papiera na PL č. 03919 zo dňa 23. 4. 2003 [8].

Doporučený list so službou „Dobierka“ (Dubnica nad Váhom 1, 23.1.2003).

DCH ZP 2/91 Neúplná kresba červenej farby v ľavej časti erbu.

Číslo dotlače	Stroj	Poloha dátumu tlače a čísla listu (pod ZP...)	Dátum tlače	Deň v týždni	Papier	Priemer perf. otvorov	Poznámka čísel listov	Interval
ZT	W3	93 95-96	09.09.1993	Št	fl2	MO		184xx-28007
ZT	W3	93 95-96	10.09.1993	Pi	fl2	MO		358xx
ZT	W3	93 95-96	13.09.1993	Po	fl2	MO		660xx
1	W3	96 98-99	09.03.2000	Št	fls	MO		01894-25063
1	W3	96 98-99	10.03.2000	Pi	fls	MO		30957-36689
2	W3	95-96 97-99	10.07.2002	St	fls	MO	1)	53897-57057
2	W3	95-96 97-99	11.07.2002	Št	fls	MO		62182-63072
3	W3	94-95 97-98	23.04.2003	St	fls	MO		99393-03857

1) V časti dňa chýba luminiscenčný náter na ľavom okraji PL

Literatúra:

- [1] Vydanie výplatnej známky „Zvolen“, Úradný vestník Slovenskej pošty, ročník 1993, časť 23, opatrenie 210
- [2] Oznámenie MDSVP SR o vydaní výplatnej známky „Zvolen“, Spravodajca MDSVP SR, ročník 1993, číslo 6, strana 15
- [3] Oznámenie o vydaní známky: Slovenská filatelie 1993/10/7, Filatelie 1993/11-12/418
- [4] Ing. Miroslav Gerec: Dátumy tlače slovenských známok, Zberateľ 1995/7-8/19

- [5] -mg-: Dátumy tlače známok SR vydaných v roku 1993, Zberateľ 1999/1/10
- [6] mg: Dotlač výplatných známok, Zberateľ 2000/5/12
- [7] K. Nemečay: Posuny farieb na známkach, Zberateľ 2003/1/13
- [8] Peter Karaba: „Výrobná chyba z nadpojenia tlačového papiera“, Zberateľ 2004/11/13, farebná reprodukcia na 2. strane obálky

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

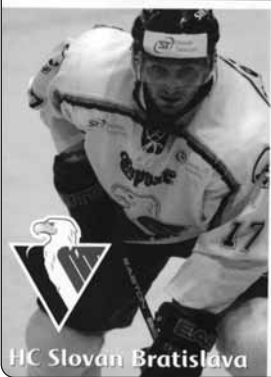
/83/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marian Jobek

Čo nového pribudlo do našich zbierok slovenských verejných TK ?

V MOT 81 som naposledy opisoval novovydané slovenské verejné TK od Slovak Telecomu (A 193 a A 194), ktoré boli dodané na trh koncom roka 2004. Odvtedy neubehol ani mesiac, keď Slovak Telecom vydal z avizovanej číslovanej 10 kusovej série hokejových klubov SR Extraligy pod poradovým číslom 3 ďalšiu kartu s vyobrazením hráča (kapitána) a loga HC Slovana Bratislava, ktorý skončil v sezóne 2003/2004 celkovo tretí v poradí. Prekvapením pre mňa bola skutočnosť, že karta vyšla ešte s číslovaním roku 2004 a nie už 2005.

120 Sk
telefónna karta

HC Slovan Bratislava

Pr-01660011

A 195	č. 3 HC Slovan Bratislava	čip GEM 6b
5/2004 50 000 ks	120 Sk (60 jednotiek)	50 000 ks

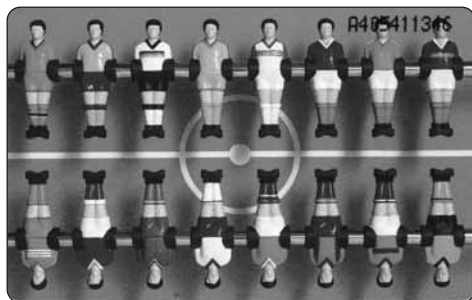
Na TK je použitý klasický číslovač TČi (v hornej časti zaoblený), ktorý má však rôznu veľkosť. Na rozdiel od predchádzajúcich kariet hokejovej série, táto karta nemá číslovač umiestnený na zadnej strane karty, ale na prednej strane vpravo zvisle dole.

Majstrovstvá Európy vo futbale – III. časť

V dvoch predchádzajúcich MOT 81 a 82 som sa zaoberal tematikou Majstrovstiev Európy vo futbale v roku 1996 v Anglicku.

Nasledujúce stretnutie najlepších európskych repre-

zentačných družstiev vo futbale sa od 10. 6. 2000 do 2. 7. 2000 uskutočnilo v Belgicku a Holandsku. V rámci doterajšej histórie sa ešte nestalo, že by sa takéto podujatie organizovalo naraz v dvoch krajinách. Ako je známe, obidve organizátorské krajiny patria medzi futbalové veľmoci.

Záverečný turnaj v Belgicku prebiehal v mestách Bruggy, Brusel, Charleroi, Liège a v Holandsku v mestách Amsterdam, Arnhem, Eindhoven a Rotterdam. Nás môže tešiť, že keď už sa na tento záverečný turnaj neprepracovalo naše reprezentačné futbalové mužstvo, že nás, a veľmi úspešne reprezentovali naši futbaloví rozhodcovia Igor Šrámka ako asistent a Luboš Michel ako rozhodca. Do histórie týchto podujatí sa však zapísal predovšetkým Igor Šrámka svojim výkonom na čiare,

keď neváhal signalizovať hlavnému rozhodcovi v rozhodujúcich fázach semifinálového zápasu Francúzska a Portugalska porušenie pravidiel zo strany portugalských hráčov tesne pred strelením gólu. To ich fakticky pripravilo o postup do finále, kam sa nakoniec dostal neskorší majster Európy, mužstvo Francúzska, ktoré porazilo na štadióne Feyenoordu Rotterdam v zápase o titul majstra Európy mužstvo Talianska v pomere 2:1 po predĺžení. Portugalci mu to ešte dlho nevedeli zabudnúť, hoci opakované televízne záznamy potvrdili, že konal správne.

Okrem našich futbalových rozhodcov v tomto smere „zabodoval“ predchodca dnešného Slovak Telecomu – Slovenské telekomunikácie, ktoré vydali v lete roku 2000 (obrázok na predchádzajúcej strane dolu) pod číslom 02/2000 ST v náklade 50.000 ks telefónnu kartu s 50 jednotkami (katalógové číslo A 138).

O tom, že záverečný turnaj o titul majstra Európy vo futbale nie je len záležitosťou Európy, ale sleduje ho fakticky celý svet, svedčí aj vydávanie rôznych zberateľských materiálov – napr. telefónna karta Thajska.

V ďalšom MOT 84, v poradí v IV. časti si pripomenieme EURO 2004 v Portugalsku na telefónnych kartách.

Nové talianske slovacikum

Talianska spoločnosť PrepaidTele.com vydala špeciálnu predplatenú kartu s 12 miestnym PIN kódom v nominálnej hodnote 5 euro na volanie z Talianska do cudziny – konkrétne do 20 rôznych krajín sveta (obrázok na 2. str. obálky). Spoločnosť krajín, do ktorých možno s touto kartou vráťane Slovenskej republiky volať, a ktorá je definovaná vyobrazenými štátnymi vlajkami, je v skutku zaujímavá. Posúďte sami: Albánsko, Bulharsko, Čad, Česká republika, Čína, Dominika, Egypt, Filipíny, Fínsko, Chorvátsko, Kuba, Niger, Poľsko, Rusko, Senegal, Slovensko, Srbsko a Čierna Hora, Švédsko a Turecko. Prípadá mi to, ako keby tých 20 krajín bolo vyžrebovaných ... ! Platnosť karty skončila 31. 12. 2004.

spracoval: mjobek

Pamätné medaily k summitu Bush-Putin

Mincovňa Kremnica vyrazila pamätnú medailu pre prezidentov Busha a Putina pri príležitosti ich summitu v Bratislave. Vyrázili ju technológiou proof - vysokolešteného kovu zo striebra pozláteného 24-karátovým zlatom.

Medaila má priemer 60 milimetrov, na averso je logo summitu, vlajky USA a Ruska so slovenským znakom v strede. Na reverznej strane je vyobrazený Bratislavský hrad, dátum stretnutia a nápis Slovenská republika Bratislava.

Zároveň boli vyrazené aj zmenšené pozlátené a strieborné varianty medailí s priemerom 40 milimetrov. Sú určené zberateľom. Autorom sadrovej predlohy je popredný kremnický medailér Štefan Novotný. Etui, drevené kazety na pamätné medaily pre prezidentov Busha a Putina a ich zmenšené kópie, vyrobil umelecký stolár Peter Kmeť z Repište z pravého mahagónového a orechového dreva. Kazety veľkosti 250x230 milimetrov sú vo svojom vnútri čalúnené čiernym zamatom a horná poduška je pokrytá bledým saténom. Uzávery sú pozlátené a na veku je zlatotlačou vyrazené logo summitu. Majster Kmeť vyrobil aj 15 kusov etui pre zmenšené strieborné kópie pamätných medailí.

EM

Alandské brusnice

Automatové poštové známky môžu byť zberateľsky zaujímavé aj pre námetárov. V mnohých krajinách ich už niekoľko rokov na tento účel využívajú. Pozoruhodnú kresbu na automatovú známku svojej krajiny zaradila poštová správa fínskeho ostrova Alandy. V umelecky vyváženom a oku lahodiacom vyobrazení vidíme

na nej vetvičky so zrelými brusnicami. Na rozdiel od brusníc rastúcich v južnejších častiach Európy, zrelé ovocie má červenú, a nie tmavomodrú farbu. Alandské brusnice sú významným exportným artiklom ostrova. Znáмка podľa návrhu L. Hageovej bola vytlačená 6-farebným ofsetom.

Zc

Neobvyklý dôvod doplatného

Dôvody, pre ktoré sú poštové zásielky zaťažené tzv. testným portom bývajú rôzne. Najbežnejším je chýbajúca (buď celá alebo čiastočná) čiastka výplatného, či už z neznalosti poštovej tarify, nedbanlivosti pri frankovaní zásielky, nerešpektovaním zvýšenej hmotnosti zásielky, z dôvodu odlepenia poštovej známky v priebehu prepravy zásielky, použitia neplatných známok, alebo jednoducho z úmyslu poškodiť poštovú správu svojou šetrnosťou v nádeji, že to „prejde“.

Doplatné sa vyberá aj v prípade zásielok, odosiela- ných štátnymi inštitúciami, ktoré sú síce oslobodené od výplatnej povinnosti, avšak len dovtedy, kým zásielka nie je v záujme adresáta. Vtedy podlieha výplatnej povinnosti, avšak túto si musí splniť adresát zásielky (poznáme to podľa rôznych pečiatok typu: „Poštovné hradí príjemca“, „Služobná záležitosť, podrobená poštovnému“ a podobne). Medzi týmito, takpovediac štandardnými a na prvý pohľad zrejmy prípadmi zásielok zaťaženými doplatným, sa však občas objavia prípady, keď si aj poštových predpisov znalý filatelista – „pošt- historik“ - riadne poláme hlavu nad dôvodom či výškou vylepeného doplatného. Takým „orieškom“ je aj pohlad- nica, odoslaná 13. 8. 1936 z pošty PRAHA 30 / MINI- STERSTVO POŠT A TELEGRAFŮ, vyplatená 60-halie- rovou známkou „Tyrš“ a odoslaná do Českej Lípy (obr.1). Modrou ceruzkou vyznačené doplatné „T 80 h“ bolo na dodacej pošte v Českej Lípe skutočne vybrané, o čom svedčí dvojica doplatných známok 40 h na obra- zovej strane pohladnice (obr. 2). Prečo ale bola zásiel- ka zaťažená doplatným, keď podľa aktuálne platnej tari- fy bola dokonca o 10 halierov prefrankovaná (výplatné za lístok – pohladnicu vo vnútroštátnom styku bolo 50 halierov) a odosielať nepožadoval žiadnu službu navy- ac,

ba nebola ani adresovaná „poste restante“ (vtedy sa vyberal poplatok 30 halierov, ktorý sa zúčtoval v do- platných známkach vylepených na zásielke)? Rozrieše- nie poskytla až hrubá modrá čiara, nakreslená tou istou ceruzou ako poznámka o výške doplatného, rozdeľujú- ca pohladnicu na adresnú časť a priestor na písomnú správu. Ako je zrejmé z obrázku 1, pisateľ a odosielať pohladnice nerešpektoval priestor, vyhradený na pís- omnú správu a časť textu vtesnal ešte vedľa známky na adresnej polovici. Tým porušil ustanovenie pošto- vých pravidiel, ktoré určuje, že odosielať môže na svoje oznámenie použiť zadnú stranu a ľavú polovicu adresovej strany poštového lístka; pravá polovica adre- sovej strany je určená na adresu príjemcu zásielky, pošt- ové známky a poznámky pošty súvisiace s prepravou zásielky (doporučné a expresné nálepky, spôsob pre- pravy a pod.). Zrejme existovalo aj nejaké interné usmer- nenie, že v prípade nedodržania tejto podmienky (teda použitie adresnej časti na písomnú správu odosiela- teľa), sa takáto zásielka považuje za list, a teda by mala byť aj zodpovedajúco vyplatená, t. j. v tomto prí- pade 1 Kč. Tomu zodpovedá aj výška doplatného – 80 h, ktoré predstavuje dvojnásobok chýbajúcej čiastky (40 h) do 1 Kč. Možno sa pisateľ (inak, ako vyplýva z textu, zrejme pracovník ministerstva – na oddelení zahranič- ných účtov) domnieval, že ako kolegovia mu poštári „v teréne“ tento prehrešok odpustia, najmä ak vylepil známku so „sprepitným“ 10 h, ale nestalo sa tak. Pozor- ný pracovník (či to bol kolega na „ministerskej“ pošte alebo na pošte v Českej Lípe, sa už zrejme nedozvie- me) však nekompromisne zasiahol a pričínil sa tak o vznik nevšedného dokladu poštovej prevádzky.

Miroslav Bachratý

Cisári Rossovho územia

Pre človeka je Antarktída vzdialenou a nehostinnou krajinou, kam sa dostanú a pobudnú iba tí najodolnejší. Ale pre tučiaka cisárskeho (*Aptenodytes forsteri*) je tento kontinent skutočným domovom, a to dokonca v zime, keď je jediným živočíchom schopným reprodukcie na otvorenom lade.

Pošta Nového Zélandu vydala 3. 11. 2004 sériu 5 poštových známok s označením Ross Dependency, ktorá znázorňuje životný cyklus tučiaka cisárskeho. So svojimi čiernymi čiapkami, modrosivými krkami, žiarivo žltou hrudou, oranžovými ušnými škvrnami a zobákom sú tieto neobyčajné vtáky najväčšími zo 17 druhov rodiny tučňákov. Každú zimu, keď sa

vytvorí morský lad, zhromažďujú sa na svojich hniezdiskách a pobudnú tam niekoľko týždňov. Po znosení vajca (jedno na každý pár) sa samček stáva inkubátorom držiac vajce na špičkách nôh a chrániaci ho teplom svojej kože a peria. Z toho istého dôvodu sa viacero jedincov priláča k sebe, pretože teplota tu klesá až pod -60°C . O dva

mesiace, keď stratí polovicu svojej pôvodnej hmotnosti, vajce praskne a začne sa nový život tučiaka spojený s bojom o prežitie v jednej z najpustejších častí sveta.

Ross Dependency je časťou – územím, provinciou Nového Zélandu (pomenovaná podľa svojho objaviteľa, škótskeho polárnika Jamesa Clarka Rossa, ktorý viedol anglickú výpravu do Antarktídy v r. 1839-43) a známkové emisie tohto druhu pripomínajú jeho dlhodobú prítomnosť na kontinente. Toto územie bolo na zasadnutí British Order-in-Council v r. 1923 vyhlásené za teritórium Nového Zélandu. V súčasnosti je chránené Zmluvou o Antarktíde, v r. 1959 podpísanou Novým Zélandom a ďalšími 11 štátmi. Známky Rossovho územia sú platnými ceninami na všetky listy odosielané z územia Nového Zélandu v Antarktíde. Teraz predstavovaná známková emisia prichádza práve pri 10. výročí vydávania známok tohto územia. Prvé známky pre špecifické použitie vyšli síce už v r. 1908, každoročne sa vydávajú až od r. 1994.

Nominálne hodnoty známok sú 45 a 90 c, 1,35, 1,50 a 2 NZD. V TL po 50 známok ich osetom vytlačila tlačiareň Joh. Enschedé Security Print. Súčasťou emisie je aj FDC a známkový zošitok s obsiahlejším textom.

Ivan Lužák

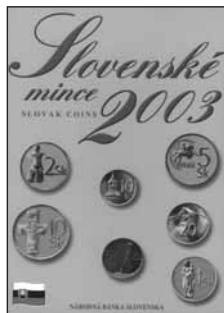
Národnej banke sa vrátil len každý šiesty neplatný haliernik

Ludia si do konca minulého roka vymenili len každý šiesty neplatný haliernik. Desiat- a 20-haliernové mince neplatia už od decembra 2003. Celkovo sa do trezorov NBS vrátilo z obehu vyše 95 miliónov haliernikov. To je asi sto ton zliatiny hliníka a horčíka. Očakávaná centrálna banka boli však štyrikrát vyššie. „Kto si myslel, že všetky neplatné haliernové mince sa vyzbierajú veľmi rýchlo v prvých januárových týždňoch, hlboko sa mýlil,“ hodnotí výmenu zástupca Tatry banky.

V rámci zbierky pre základné školy, ktorá v pobočkách tejto banky prebiehala celý minulý rok, sa ukázalo, že napríklad občania okolia Banskej Bystrice najväčší balík neplatných platidiel odovzdali až v máji. V Bratislave a Košiciach sa podľa štatistik banky vymenilo najviac mincí vo februári, v žilinskom regióne o mesiac neskôr. Banka vyzbierala v haliernoch necelých pol milióna korún. V pomere k všetkým vyzbieraným minciam to dosahuje 3,5 percenta. Podľa informácií centrálnej banky sa výmena neplatných platidiel takmer zastavila niekedy od augusta. Počas minulého roka museli neplatné mince za platné platidlá bezplatne zameniť všetky komerčné banky. V tomto roku ako jediná pokračuje Národná banka Slovenska. Výmena bude pokračovať až do roku 2008. „Vrátené mince znehodnocujeme tak, že ich roztavíme,“ tvrdí hovorca NBS Igor Barát.

Hmota sa potom používa najmä na rôzne automobilové súčiastky. Aj medzi neplatnými haliernikmi sa nájdu zberateľské zaujímavosti. Národná banka Slovenska napríklad niektoré z nich vydávala v lepšej kvalite, tzv. proof vyhotovení. Razili sa leštenými razidlami v obmedzenom počte. Centrálna banka vydala kompletne sady všetkých mincí vrátane 10- a 20-haliernikov aj na reprezentačné účely. Vyrázili ich v roku 2000 pri príležitosti otvorenia novej budovy centrálnej banky. „Zberateľsky zaujímavé môžu byť aj desiat- a dvadsaťhalierniky vydané v roku 2003, opäť len v limitovanom počte a ako súčasť kompletnej sady mincí,“ vymenúva Stanislav Suja, vedúci oddelenia skúšobne a kabinetu platidiel v NBS. V tom roku sa totiž už najmenšie mince vôbec bežne nerazili. V rovnakom roku, keď naposledy platili najmenšie haliernové mince, ich ešte v obmedzenom počte vyrážala aj Mincovňa Kremnica. Aj takto chcela osláviť 675. výročie od svojho vzniku.

(podľa správy v Pravde 17. 1. 2005 spracovala EM)

Chorvátske moderné maliarstvo

Výtvarné diela sú už dlhodobo vitaným námetom na poštových známkach. Nemyslím tu však na mnohé pochybné vydania málo seriózných vydavateľských krajín, prinášajúcich najmä práce starých majstrov. Bez poplatkov za reprodukčné práva, bez akýchkoľvek vzťahov k vydavateľskej krajine, iba z komerčných dôvodov. Našťastie sú tu aj vydavatelia, kvalifikovane podávajúci hodnotné výtvarné diela domácich majstrov alebo zahraničných umelcov, zastúpených v domácich zbierkach. K takýmto vydavateľom patrí aj Chorvátska pošta, ktorá v emisnom rade moderné maliarstvo vydala 15.11.2004 ďalšie tri príležitostné poštové známky.

Prvá z nich je venovaná **Jurajovi Plančičovi** (nar. 1899 v Starom Grade na ostrove Hvar, zomrel 1930

v Paríži) a jeho dielu Parížske predmestie (1930, olej, Moderná galéria v Záhrebe). Maliarske vzdelanie nadobudol na záhrebkej Umeleckej akadémii. V svojich začiatkoch tvoril v Splite v duchu domácej maliarskej tradície. Prevráť v jeho tvorbe priniesla zima 1927/28,

keď v zrelom veku prišiel na postgraduálne štúdium do Paríža. Prebehla rýchla transformácia chudobného ostrovana a syna rybára na Parížana. Za púhe dva roky získal svojimi výstavami (najmä samostatnou výstavou v Galerie de Seine v r. 1930) podporu publika i kritiky. Úspešne sa zmocnil predmestia veľkomesta, ktoré povýšil na oslavu vidieckeho života. Po posmrtnnej výstave Plančičových obrazov v salóne Ullrich v Záhrebe r. 1931 bolo rozhodnuté, že toto dielo zakúpi Moderná galéria. V kolekcii Chorvátske moderné maliarstvo bol vystavený v mnohých mestách, vrátane Bratislavy (r. 1943).

Druhá známka prináša reprodukciu obrazu Poludnie v Supetari (1928, olej, Moderná galéria) autora **Jerolima Mišeho** (1890 Split, 1970 tamtiež). Miše je umelec širokého záberu, ktorý sa zaoberal nielen maľovaním a výstavami, ale viac ako šesť de-

saťoch aj výtvarnou kritikou a esejistikou. Svoje vzdelanie začal v Splite a Záhrebe ako Plančič, ale pokračoval v Ríme a na Medzinárodnej akadémii vo Florencii. V Taliansku sa však viac venoval literatúre a životu v avantgardných kruhoch. V Ríme sa stretával s významným sochárom I. Meštrovičom, čo malo na neho veľký vplyv. V jeho obrazoch z tohto obdobia sa nachádza secesná linearita i heroická mytológia. Tesne pred 1. svetovou vojnou sa vrátil do vlasti a v rodnom meste usporiadal prvú samostatnú výstavu. Na výstave v r. 1919 sa predstavil ako osobitý realistický portrétista a autor aktov, expresívnych tvarov a krajín. R. 1925 podnikol svoju prvú cestu do Paríža. V Supetari na ostrove Brač pobudol r. 1928 dlhší čas a vtedy vznikol cyklus vedúť tohto malého dalmatínskeho mesta. Skvelou ukážkou je reprodukované dielo, ktoré možno považovať za syntézu maliarskej tradície Cézana a Renoira.

Na tretej známke sa možno zoznámiť s **Miroslavom Kraljevičom** (1885 Gospić, 1913 Záhreb) a jeho dielom Autoportrét (1912, olej, Moderná galéria). Kraljevič patril k tým chorvátskym študentom na mníchovskej akadémii, ktorí po návrate domov (spolu s „parížanmi“) spôsobili obrat na maliarskej scéne a definitívne sa odklonili od secesného monumentalizmu. Pochádzal z bohatej slávonskej šľachtickej rodiny a od mala navštevoval najlepšie školy. Vo Viedni síce začal štúdium práva, ale ako mimoriadne talentovaný sa rozhodol pre maliarstvo a zapísal sa na mníchovskú akadémiu. Po skončení štúdia sa zo zdravotných dôvodov vrátil domov, ale v r. 1911 odchádza do Paríža na Akademie

Grande Chaumiére. Za dva roky stačil vytvoriť vlastné antologické obrazy chorvátskeho moderného maliarstva. Jeho maliarska dráha viedla od reminiscencií na impresionizmus, cez poučenie u Maneta o čiernych plochách až po expresionizmus. R. 1912 prichádza do Záhrebu kvôli účasti na výstavách spolku Lado a Chorvátskeho umeleckého spolku a svojej prvej samostatnej výstave v salóne Ullrich. Po neúspešnom liečení v sanatóriu nasledujúci rok zomiera v svojich 28 rokoch. Od r. 1918 sú jeho obrazy zaradené v stálej expozícii Modernnej galérie.

Ivan Lužák

Kto to vie, odpovie

Neznáma pečiatka

Ani v našej Monografii č. 15, ani v maďarskej som nenašiel prípad, kde by bola uverejnená podoba tejto pečiatky „Késmárk“. Podľa našej monografie by mala byť táto pečiatka typu E 441 d2, ale chýba údaj roka a mesiaca. Dá sa zistiť len toľko, že sa používala 30. deň v mesiaci, ale ktorý mesiac a ktorý rok, to je naozaj záhada. Veľká škoda, že mám len výstrižok z nejakej celistvosti. Otázkou je, či takýto odtlačok pečiatky ako je na obrázku, bol aj pôvodný, teda je výsledkom nekvalitnej práce zhotoviteľa pečiatky, alebo k poškodeniu pečiatky došlo v priebehu jej používania. V každom prípade je veľmi zaujímavým dokladom poštovej prevádzky a filatelistickým dokumentom o tom, že aj v tomto období je čo hľadať a skúmať. Poteší to srdce každého filatelistu najmä v tom, že si myslí, že je to „zlaté vajce“ v jeho zbierke.

Ján Nyéki

Filatelistický dokument potvrdzuje

V dejinách ľudstva poznáme veľa takých prípadov, keď vlády štátov do posledného dňa tajili prípravu na nejakú vojnu, pritom o niekoľko dní na to zaútočili na druhý štát. Nám starším sú známe začiatky druhej svetovej vojny. Dňa 1. 9. 1939 nemecké vojská napadli Poľsko, a tu sa rozhorel najväčší vojnový požiar v dejinách ľudstva.

Boli sme svedkami toho, ako Nemecko dôsledne pripravovalo útok na Poľsko, dokonca využili aj územie susedného štátu. Pod rúskom expertov drevárskeho priemyslu už od začiatku júna 1939 prichádzali do Kežmarku

a jeho okolia nemeckí agenti a spravodajcovia zisťovať stav, priepustnosť a kapacitu cestných a železničných komunikácií. Tesne pred útokom bola v oblasti severného Spiša pod vedením generála Lista rozmiestnená 14. nemecká armáda a ako pomocná sila v tyle armády tzv. „Zipser batalion“, ktorý mal okolo 2 000 príslušníkov z radov tunajších občanov nemeckej národnosti.

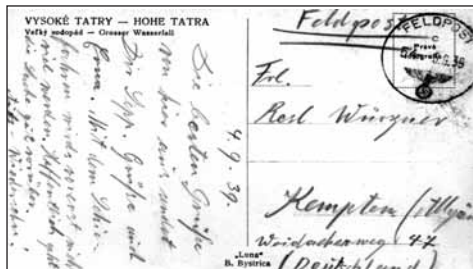
To, že Nemci nezabudli ani na zriadenie poľnej pošty svedčí aj dokument vo forme pohľadnice Tatier, ktorú napísal príslušník tejto armády už 4. 9. 1939. Poľná pošta 5. 9. 1939 opečiatkovala túto pohľadnicu svojou pečiatkou č. 54 (pozri obrázok), teda len štyri dni po útoku na Poľsko. Tento dokument nemeckej poľnej pošty z obdobia druhej svetovej vojny patrí medzi prvé zásielky nemeckej poľnej pošty a zároveň dokazuje, že Nemecko sa na túto vojnu pripravovalo po každej stránke. Rád by som vedel, či niekto vlastní podobný dokument z prvých dní druhej svetovej vojny, ako aj to, v ktorom mieste táto poľná pošta pôsobila na území Slovenského štátu. Nemožno vylúčiť, že nebola zriadená v oblasti Spiša, ale že Nemci ju používali na území Poľska. Domnievam sa, že tatranské objekty boli už pripravené na činnosť nemeckej poľnej pošty číslo 54. Budem povďačný za každú súvisiacu informáciu.

Ján Nyéki

60 rokov OSN

Organizáciu spojených národov (OSN) ustanovili v roku 1945 delegáti 51 krajín. Základný dokument bol podpísaný 26. júna 1945 a OSN svoju činnosť oficiálne začala 24. októbra 1945 - preto 24. október je každoročne oslavovaný ako Deň OSN. Poslanie tohto najrepresentatívneho medzinárodného fóra možno zahrnúť do štyroch najdôležitejších úloh: Udržiavať medzinárodný mier a bezpečnosť, rozvíjať priateľské vzťahy medzi národmi, spolupracovať v riešení medzinárodných problémov a propagovať úctu k ľudským právam a stať sa koordinátorom národných akcií. Za šesťdesiat rokov sa svet zásadne zmenil, a preto súčasných 191 členských krajín musí riešiť mnohé nové a podstatnejšie zložitejšie úlohy.

K tomuto jubileu vydali 4. 2. 2005 príležitostnú známku Poštové správy OSN v New Yorku (80 c) v Ženeve (1,30 SFR - obr. na obálke) a vo Viedni (0,55 €). Tradične všetky tri známky majú rovnaký obraz a líšia sa len odlišnou mutáciou (anglickou, francúzskou a nemeckou), nominálnou hodnotou a menšími farebnými odtieňmi. Obraz známky tvorí pohľad na historickú sálu, v ktorej sa konajú Valné zasadanie v sídle OSN v New Yorku. Lesk známkam dodáva skutočnosť, že ich rytcom je svetoznámy rytec Czesław Slania. Známky boli vytlačené v PL s 20 námkami s potlačenými okrajmi, ako aj adjustované na rôznych pamätných listoch. **vkN**

A. Chačaturian na monackej známke

Sté výročie narodenia významného predstaviteľa hudobného života kaukazských národov, autora napr. Koncertu pre violončelo a slávneho Šablového tanca,

Arama Chačaturiana (1908-1978) uctila pamätnou známou monacká poštová správa. Popri portréte je na známke scéna zo Šablového tanca. Návrh známky, ktorá bola vytlačná trojfarebnou ocelotlačou a vyšla v hodnote 1,60 Euro, vytvoril A. Lavergne.

Francúzsky porcelán

Dve významné francúzske manufaktúry, ktoré sa od 18. storočia preslávili výrobou porcelánu, stále držia na svetovom trhu popredné miesto. Sú to Sèvres a Limoges. Sèvreský porcelán bol námetom príležitostných známok už v minulosti. Nedávno sa tejto pocte dostalo aj slávnej továrni v Limoges. Na známke je podľa farebnej fotografie polievková misa s podložkou. Znáмка hodnoty 0,50 € bola vytlačená viacfarebnou hĺbkotlačou.

Pucciniho festival

Päťdesiaty festival Pucciniho hudobnej tvorby, ktorý sa konal vlni v letovisku Torre del San Puccini, dostal k jubileu známku s realistickým portrétom významného hudobného skladateľa. Pozadie dopĺňa silueta postavy slávnej opery Madame Butterfly. Známk

ka nominálnej hodnoty 0,60 € podľa návrhu R. Fantiniovej bola vytlačená viacfarebným ofsetom.

Tallinská radnica

Gotická stavba radnice hlavného mesta Estónska zaujala snád každého návštevníka tohto mesta Pobaltia.

Patrí k najzachovalejšej architektúre tejto časti Európy. Vlni si jeho obyvatelia pripomenuli 600. výročie jej existencie. Pochopiteľne, prešla viacerými rekonštrukciami, pôvodný ráz sa však zachoval a jej siene dodnes slúžia na reprezentačné účely. Zvláštnosťou je však jej vysoká osemhranná veža. Znáмка bola vytlačená viacfarebným ofsetom.

Vtáky Severnej Ameriky

Najuznávanejším ilustrátorom zvierat Severnej Ameriky, predovšetkým vtákov, je kanadský maliar J. J. Audubon (1785-1851). Ilustrácie, ktoré sa vyznačujú vysokou realitou a zobrazovaním vtákov v ich životnom prostredí, kreslil na stovke svojich ciest po Severnej Amerike. Nakreslil a knižne vydal súbor 435 akvarelov v prírodných farbách. Mnohé vyšli už na známkach Kanady

a USA, ale aj iných štátov. Kanada vlni vydala päť kresieb J. J. Audubona s obrazmi exotických vtákov. Štyri z nich v sútlaci s rovnakou nominálnou hodnotou 49 c a jednu samostatne (80 c). Vytlačené boli viacfarebným ofsetom.

Zc

Falošné pečiatky

Volne nadväzujem na príspevok Ing. J. Tekela, v ktorom vlní, v časopise Merkur Revue, opisoval niektoré falošné celistvosti a odstrižky. Na rozdiel od falzifikátov celistvosti, ktoré objavil Ing. Tekel, na ktorých sú odtlačky pravých pečiatok, ale odcudzených, v mojom prípade ide o odtlačky falzifikátov pečiatok.

Najskôr ale malá úvaha. Zo skúseností môžem potvrdiť, že na burze predaf čisté známky Protektorátu, Slovenského štátu, ale aj iných štátov, pokiaľ tieto nie sú v bezvadnom stave, je dnes fažké, skôr nereálne. Zároveň však predpokladám, že kúpiť väčšie množstvo známk bez lepu (nepoužitú) za nízku cenu až tak veľký problém nie je. A tu sa zrodil nápad – taká známka bez lepu je skoro bezcenná (lep sa neoplatí „vyrobiť“), ale také známky možno opečiatkovať, avšak treba ich najskôr nalepiť na list.

Pretlačovú sériu Protektorátu bez lepu nie je šanca predaf, avšak taká séria na liste opečiatkovaná už svojich záujemcov nájde. Najmä vtedy, ak je tam aj adresa a R-nálepka. Napr. Pan Josef Vokáč, Praha VIII, Prosecká 318 (pán Vokáč bol majiteľom známeho filatelického obchodu). Možno však konštatovať, že známky s pretlačou sú pravé, ale pečiatka PRAHA 1, 4 c, 4.VIII.39-15 je falzifikát (obr. 1).

Ďalší odtlačok pečiatky z rovnakej dielne som našiel tiež na liste adresovanom páňovi Vokáčovi. Séria pretlačových protektorátnych známk (opäť pravá) je opečiatkovaná pražskou pečiatkou PRAG 40 – PRAHA 40, a, 22.XI.39-19.

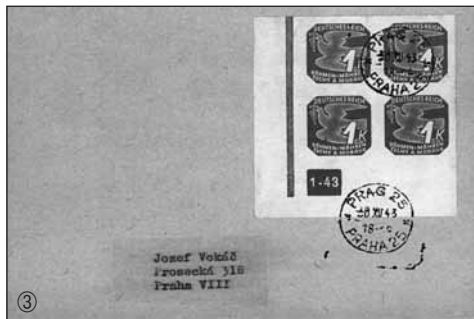
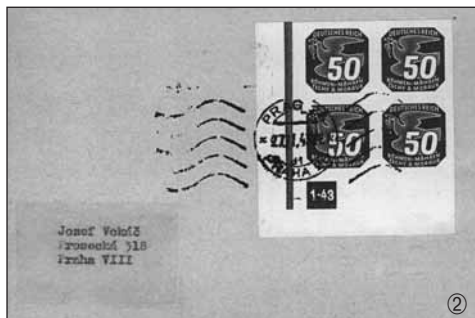
Tretia pečiatka je strojová, použitá napr. na novinových známkach, odstrižkoch a celistvostiach (tiež s adresou pána Vokáča), PRAG 25, d1, 27.II.4322 (chyba spojovník medzi 43 a 22) (obr. 2).

V poradí štvrtou je pečiatka, takisto pražská, použitá na celistvostiach, ako aj na odstrižkoch. Opäť s adresou pána Vokáča. Je to pečiatka PRAG 25 – PRAHA 25, 18-c, s dátumom 30.XII.43 (obr. 3).

Domnievam sa, spomínané falzifikáty filatelistických materiálov, či už celistvosti alebo odstrižky, sa dostali nielen na bratislavskú burzu, ale aj do ostatných regiónov.

Poprezerať si preto svoje materiály, či tam náhodou nenájdete známky opečiatkované vyobrazenými pečiatkami. Ak áno, na 99 % pochádzajú tieto odtlačky z nepravých pečiatok.

Svätopluk Šablátura

V Kremnici vyrazili zlatú repliku nevydanej najväčšej rytej poštovej známky

Najväčšia rytá poštová známka na svete s plochou 66,6 štvorcových centimetrov akademického maliara Rudolfa Cigánika z Handlovej, ktorú Slovenská pošta (SP) odmietla vydať, sa dočkala zlatej repliky. Mincovňa Kremnica ju v decembri minulého roka vyrazila z 24-karátového zlata ako rekordný, pravdepodobne najväčší reliéf na svete, zhotovený technikou „proof“, to znamená kombináciou vysokolešteného a matného kovu. Cigánik, doma i v Európe uznávaný rytec poštových známk, vytvoril túto raritnú známku pri príležitosti vstupu Slovenska do Európskej únie. Je autorom aj výtvarného návrhu. Na známke dominuje dievča ako symbol slo-

vanstva, panoráma Tatier, viaceré architektonické prvky a bájny okridlený kôň Pegas, ktorý má naznačovať kultúrny prínos Slovenska. Slovenská pošta však známku nezaradila do emisného plánu, argumentovala pravidlami, ktoré prijal kongres Poštovej únie o veľkosti známk. Podľa nich najväčší rozmer známky by nemal presahovať 50 milimetrov. Cigánik však zámerne vytvoril známku s rozmermi 73 x 83 mm technológiou ocelorytiny, od ktorej SP upušťa a známky vo väčšine prípadov už tlačí ofsetom. Autor sa však neuspokojil s takýmto postojom SP a známku si v máji minulého roka nechal vytlačiť ako „samizdat“ v počte 200 kusov. Aj keď nemožno o výtlačku hovoriť ako o poštovej známke v pravom zmysle slova, záujem domácich i zahraničných filatelistov o túto raritu bol veľký. Všimol si ju aj vydavateľ Igor Chyla z Trenčianskych Teplic, ktorý vydal už niekoľko zlatých replík slovenských známk určených zberateľom a rozhodol sa nechať vyraziť aj Cigánikovu „samizdatovú“ známku. Potrebnú predlohu reliéfu mu vytvoril sám autor. Cigánik študoval u Albína Brunovského, venoval sa voľnej tvorbe a od roku 1993 sa zaoberá rytím poštových známk. Doteraz ich vytvoril 70. Získal za ne mnohé ocenenia na filatelistických výstavách doma i v zahraničí. Má dokonca cenu za najkrajšiu rytú známku na svete za rok 2000, ktorú mu udelili na výstave vo Viedni. V roku 2004 vytvoril tri ryté známky pre českú poštu s tematikou historických zvonov podľa predlôh českého výtvarníka Jana Kavana. Tieto známky vyjdú v tomto roku. Umelec verí, že SP sa predsa len rozhodne vytvoriť filatelistický rekord a jeho najväčšiu rytú známku napokon vydá.

(podľa informácie TASR spracovala EM)

Zaujímavosti o neplatných halieroch

Výroba jedného desaťhaliernika vyšla centrálnu banku 0,29 Sk, dvadsaťhaliernika 0,34 Sk - na každého obyvateľa pripadalo asi 110 mincí - do roku 2003 platilo, že z dvoch vydaných halierov sa do obehu vrátil len jeden - vydaných bolo takmer 600 miliónov kusov desať- a dvadsaťhaliernikov, v obehu tvorili takmer polovicu všetkého obeživa, hodnotou však menej ako desatinu peňazí.

(podľa správy v Pravde 17. 1. 2005 spracovala EM)

Na pomoc deťom v Burundi

Herman Gmeiner, mladý demobilizovaný rakúsky vojak a študent medicíny, sa stretol s chudobou a s veľkým množstvom opustených a osirelých detí, ktoré žili v rozvalinách, v útrapách a mizérii, ktorá nasledovala po druhej svetovej vojne. Tieto vojnové deti urobili na neho hlboký dojem a pristúpil na realizáciu myšlienky vytvoriť detské dedinky, kde by tieto deti našli novú rodinu a vyrastali by v bezpečnom a láskyplnom prostredí. Herman Gmeiner urobil pre tieto deti obrovské množstvo práce a vytvoril organizačné základy na činnosť detských dediniek SOS. Jeho úsilie bolo korunované v roku 1949 prvou dedinkou, ktorého krédom bolo „Nerozprávajte len. Robte niečo!“ Jeho myšlienka natrafila na úrodnú pôdu a dnes je na svete už 430 detských dediniek SOS v 132 krajinách. V Dánsku prvé detské dedinky SOS začali vznikať v roku 1964.

Dánska poštová správa prišla s iniciatívou podporiť stavbu detskej dedinky SOS v Burundi, v krajine, ktorá bola po desaťročia sužovaná občianskou vojnou. Vyšla príplatkovú známku 450 + 50 DKK, keď príplatok z každej predanej známky bude darovaný priamo detskej dedinke. Očakáva sa, že dedinka bude dokončená najneskôr začiatkom roka 2006.

Známkou podľa fotografie Dominika Santoniho graficky upravila Anna Rohwederová a vydaná bola 12. 1. 2005 v 50 kusových hárkoch.

Pred 50 rokmi zdolali K 2

Talianska pošta vydala 31. 7. 2004 príležitostnú poštovú známku k 50. výročiu zdolania druhej najvyššej hory sveta K 2. Úspešný prvovýstup podnikla roku 1954 talianska expedícia, ktorej vedúcim bol Arturo Desio. Na vrchol (8611 m) vystúpili horolezci Achille Compagnoni a Lino Lacedelli.

K 2 je známy aj pod názvom Čhokori alebo Chogori a predtým Godwin Austen (podľa anglického topografa). Nachádza sa v Karakoramských Himalájach, v oblasti Baltoro Mustagh v susedstve ďalších troch osemtisícoviek: Gašerbrum I a II a Broad Peak. Je to územie Kašmíru, ktoré je v súčasnosti dramaticky rozdelené medzi tri štáty, a to Indiu, Pakistan a ČLR. K 2 vrcholí nepravidelným ihlanom s relatívnu výškou vyše 2000 m, pričom okolité masívy prevyšuje o 600 až 1000 m. Jeho severná stena, vysoká 4500 m, patrí k najvyšším na Zemi. Objavený a zameraný bol roku 1856 anglickými topografmi.

Prvá horolezecká výprava bola medzinárodná v roku 1902 a dosiahla 6300 m. V rokoch 1909 - 1953 nasledovalo ďalších 6 výprav s čiastočnými úspechmi. Plný úspech zaznamenali spomínaní Taliani s použitím kyslíkových prístrojov.

Tým históriou výstupov zďaleka nekončí, hľadajú sa ďalšie trasy, spôsoby a technika výstupov. Roku 1982 vystúpila na vrchol severným pilierom japonská expedícia alpským štýlom - bez umelého kyslíka behom celého výstupu. V júli 1986 zdolala južnú stenu, vysokú 3500 m, medzinárodná expedícia a na vrchol vystúpili Poliaci J. Kukuczka a T. Piotrowski po štyroch ťažkých bivakoch. Pri zostupe inou trasou, čo bol prvý traverz

hory, Piotrowski zahynul. O mesiac neskôr zdolala K 2 poľská expedícia a na jeho vrchole stál aj slovenský horolezec Peter Božík.

Nominálna hodnota známky je 0,65 Euro. V TL po 50 známkach ju vytlačila Istituto Poligrafica e Zecca dello Stato v Ríme technikou rotokalkografie v celkovom náklade 3,5 mil. kusov. Ku dňu

vydania boli pripravené tri príležitostné pečiatky s domi-
ciliami Torino, Breuil Cervinia a Cortina d'Ampezzo. Ich obrazová časť je rovnaká a v zjednodušenej forme je replikou obrazu známky. Takéto riešenie príležitostných pečiatok je bežnou praxou talianskej pošty, čo nemožno považovať za žiadnu prednosť. Aspoň v tomto smere je Slovenská pošta lepšia, keď v pečiatke FDC nachádzame inú, doplnujúcu kresbu k tej, ktorá je na známke.

Ivan Lužák

Svetové kultúrne dedičstvo Švajčiarska

Tak, ako iné štáty, i Švajčiarsko v osobitnej sérii poštových známok propaguje významné stavebné pamiatky a prírodné útvary svojho územia, ktoré sú v zozname

Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Je ich päť a vyšli v zošitkovej úprave. V každom zošitku je šesť známok v dvojrade s emblémom UNESCO. Sú to ľadovcové útesy Álp Jungfrau-Aletsch-Bietschhorn, horský trojzámok Bel-

linzona z 13-15. stor., staré mesto v Berne (12. stor.), kláštorná knižnica v St. Gallene, založená v 8. stor., so vzácnymi rukopismi i knihami (vyše 150 000 zväzkov) a kláštor benediktínov v Münstairi (založený tiež v 8. stor.). Známkou, všetky rovnakej nominálnej hodnoty 90 Rapp., boli štvorfarebným ofsetom vytlačené v Berlíne.

Zc

Zvieratko dvoch kožuškov

Hranostaj je milé šelmovité zvieratko. Je to však lasiciam podobný dravec, nepriateľ menších cicavcov, vtákov a ich vajec. Jeho zvláštnosťou je, že v priebehu roka mení farbu srsti. V lete okrem bieleho bruška máva chrbát ružovkastohnedý, na zimu jeho srst úplne obelie. Je rozšírený po celej strednej Európe. Jeho biela zimná kožušina, nazývaná hermelín, je vzácna a využíva sa na dámske kožuchy. Takmer súčasne sa s hranostajom stretávame na známkach dvoch krajín – v letnom kožušku na známke Luxemburska, a zimnom, bielom, na známke ostrova Áland.

Je to zriedkavý prípad takejto známovej zhody. Zc

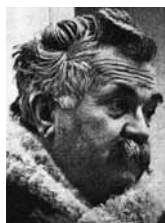

Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Prof. Vincent Hložník – významná osobnosť slovenského výtvarného umenia, maliar, grafik, vysokoškolský profesor, ktorý roky viedol grafické oddelenie na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave a vychoval celý rad významných umelcov-grafikov, medzi nimi aj veľký počet tvorcov známkovej grafiky. K príslušníkom tzv. „Hložníkovskej školy“ spomedzi známkových tvorcov patria umelci Albín Brunovský, Ivan Schurmann, Dušan Kállay, Kamila Štanclová, Igor Rumanský, Dušan Grečner, Emil Sedlák, Jozef Haščák a ďalší. Vlastné umelcove aktivity v oblasti známkovej grafiky predstavujú významný prínos nielen do československej známkovej tvorby, ale i pre našu súčasnú slovenskú známkovú grafiku.

VINCENT HLOŽNÍK

maliar, grafik, ilustrátor,
vysokoškolský profesor, národný umelec

(1919 Svederník - 1997 Bratislava) V rokoch 1937-42 študoval na Umeleckopriemyselnej škole v Prahe v oddelení dekoratívnej a monumentálnej maľby u prof. F. Kyseľu a J. Nováka. V rokoch 1942-43 pôsobil v Matici slovenskej v Martine. V rokoch 1952-72 viedol oddelenie voľnej grafiky a knižnej ilustrácie na Vysokej škole výtvar-

ných umení v Bratislave. V roku 1958 bol vymenovaný za riadneho profesora. V rokoch 1955-59 bol prorektorom a v rokoch 1959-1963 zastával funkciu rektora Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. Popri pedagogickej činnosti sa sústavne venoval grafike a ilustrácii. Roku 1964 získal titul zaslúžilý umelec. Roku 1968 mu bol udelený titul národný umelec. Po roku 1972, keď z politických a náboženských dôvodov musel zanechať pedagogické pôsobenie, venoval sa prevažne voľnej tvorbe. V oblasti monumentálno-dekoratívnej tvorby vytvoril niekoľko nástenných maľieb a vitráží sakrálnych objektov s náboženskou tematikou. Svoju tvorbu vystavoval na nespočetných kolektívnych i samostatných výstavách doma i v zahraničí. Za svoju grafickú a ilustračnú tvorbu sa stal nositeľom mnohých významných svetových ocenení (napr. čestné uznanie vo Forte dei Marni roku 1948, cena Brightovej nadácie na benátskom Bienále roku 1958, strieborná medaila na Medzinárodnej knižnej výstave v Lipsku, zlatá medaila na bienále grafiky vo Varne roku 1981 a iné).

Vincent Hložník je najvýraznejšou osobnosťou výtvarnej generácie 2. svetovej vojny. V ranej grafickej tvorbe, charakteristickej humanistickým, antifašistickým a sociálnym cítením, nadviazal na tvorbu Kolomana

Sokola. V jeho neskoršej tvorbe sa uplatňuje surrealizmus, expresívna nadsádzka, odvážna obraznosť, uvoľnená imaginácia, suverénna kaligrafia. Takmer každoročne vytvoril významný grafický cyklus s protivojnovou tematikou. Osobitné postavenie v jeho diele zaujímajú ilustrácie. Ilustroval vyše sto diel, predovšetkým detských ale i klasickej svetovej a modernej literatúry (H. CH. Andersen: Rozprávky, J. Swift: Gulliverove cesty, P. Dobšinský: Prostonárodné slovenské povesti, J. Smrek - V. Hložník: Malovaná abeceda, Dante: Božská komédia, Goethe: Faust, M. Cervantes: Don Quijote, Homér: Ilias...). Realizoval i monumentálno-dekoratívne práce v architektúre.

Vynikajúci grafik, ktorý má za sebou nespočetné diela v oblasti voľnej grafiky a knižnej ilustrácie, ako aj dlhé roky pedagogického pôsobenia, sa až v roku 1965 začína prejavovať v známkovej grafike. Jeho prvotina v tejto oblasti - známka k 500. výročiu Akadémie Istropolitany (rytecky spolupracoval Bedřich Housa) je grafikou

vysokej úrovne, je charakteristickou Hložníkovou grafikou i krásnou známkovou miniatúrou súčasne. Známkou dominuje alegorická postava akadémie modelovaná mohutnými plochami zriasenej drapérie, jej postava čnie nad architektonickými dominantami historickej Bratislavy. Kompozíciu vyvažujú výtvarne poňaté nápisy.

S podobnou nenapodobiteľnou invenčiou vytvára v neskorších rokoch pre československú známkovú tvorbu série ďalších známkových grafik – Pamätné a historické miesta - Slavín, Devín, Náchod, Štátna vedecká knižnica v Olomouci, obra-

zy miest Skalica, Prešova, Liptovského Mikuláša. Zdôraznením dominant a charakteristických pamiatkových objektov mesto určuje a dotvára ho v kompozícii ďalšími prvkami, ktoré približujú históriu alebo osobnosti viažuce sa k miestu - Štúr na Devíne, Janko Kráľ v Liptovskom Mikuláši, alegória vďaky na Slavíne. I v nasledujúcich známkových grafikách (120. výročie slovenského povstania v r. 1848, emisie k výročiam vzniku I. Slovenskej národnej rady, k výročiu Povstania a bojov o Duklu...). Hložník vytvára viacmotívové kompozície, pôsobiace vyvážené v skladobnom poňatí i v detaile. V známkových realizáciách zúžitkováva svoje skúsenosti z oblasti voľnej grafiky. Najmä vo viacmotívovej kompozícii, v práci s viacerými plánmi, v štylistickej skratke využívajúc tvarovú bohatosť a kresliarske zručnosti, začlenením alegórie a personifikácie (personifiko-

vané idey povstania nad hlavami bojovníkov emisie 25. výročie SNP, personifikácia budúcnosti Európy – emisia k I. výročiu Helsinskej konferencie), pri dôslednom rešpektovaní zásad rýchlej rozpoznateľnosti znakov, ale aj špecificky svojším zvládnutím nápisov. Je inšpirujúcim príkladom tvorivého a vyváženého spájania výrazových prostriedkov voľnej tvorby s prvkami podmieňujúcimi známkovú grafiku, ako je napríklad komplexnosť výtvarného riešenia vrátane osobitého výtvarného stvárnenia nápisov. Hložník opätovne prinavrátil modernej známkovej grafike alegóriu, ktorá sa od čias známych realizácií Maxa Švabinského v známkovej tvorbe nenachádzala (emisia k 60. výročiu Československa).

Pre slovenskú známku vytvoril hárček Nad Tatrou sa blýska..., ktorý vyšiel v roku 1994. Táto emisia nesie všetky znaky vyspelej grafickej tvorby autora a charakteristické znaky autorovho grafického rukopisu.

Okrem tejto emisie vyšlo v sérii Umenie na známke z maliarskej tvorby autora dielo Býci, a tak spolu s reprodukciou diela Ukrižovanie na československej známke z roku 1969, približujú voľnú tvorbu Vincenta Hložníka.

K posledným známkovým realizáciám autora sa radi použili Hložníkovy ilustrácie k Starému a Novému zákonu v projekte 3-ročného emisného radu Duchovná obnova. Ide o použitie ilustrácií z cyklu orientovaného na náboženské témy, ktoré autor vytváral v sedemdesiatych rokoch, teda v čase, keď musel opustiť pedagogické pôsobenie na VŠVU. Definitívnu podobu známkov tohto radu utvára spracovaním grafickej úpravy Martin Činovský, ktorý vhodne volenou úpravou vytvoril známkovú grafiku a podporil vyznenie hodnôt Hložníkovy ilustračnej tvorby akceptovateľných aj v disciplíne známkovej grafiky, navyše pôsobiaciach svojbytné a sviežo bez nežiaducich reminiscencií na pôvodnú disciplínu. Takto možno vnímať kontinuálne pôsobenie umeleckej osobnosti Vincenta Hložníka na slovenskú známkovú tvorbu v priamom prepojení popri tvorbe jeho žiakov, ktorá predstavuje sprostredkované pôsobenie v prospech vysokej úrovne slovenskej známkovej grafiky.

Antónia Paulinyová

Turistické pasy

Veľa občanov si pod pojmom pas predstavuje doklad na cestovanie do blízkeho i vzdialenejšieho zahraničia. Existujú však aj iné pasy, zamerané na rozvoj cestovného ruchu. O niektorých sa krátko zmienim.

V **Českej republike** je najznámejším pas Valašského kráľovstva (kráľom je známy herec Bolek Polívka). Oblasť **Valašského kráľovstva** je ohraničená približne miestami Holešov, Otrokovice, Pozlovice, Luhačovice, Bojkovice, hranice so SR, pohorie Javorníky, Bílá, Lysá hora, Frýdek-Místek, Příbor, Nový Jičín, Hranice na Moravě, Bystřice pod Hostýnem. Niekoľko rokov bolo možné za návštevu turisticky zaujímavých lokalít získať tzv. *jurovalšáre* a na konci roka na základe tejto meny získať rôzne ceny.

Teraz je aktuálne putovanie po *Báječných místech*. Na *Báječných místech* možno zakúpiť tzv. stopy. Za 10 stôp sa získava krok. Krok je prémiový kupón k výhodám. Na rôznych miestach (horské chaty, informačné centrá, hrady, zámky) sú umiestnené pečiatky Valašského kráľovstva, ktorými možno potvrdiť

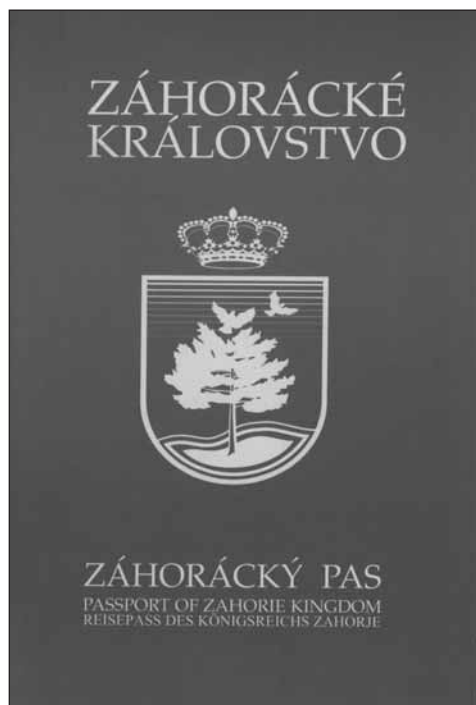
návštevu do pasov, prípadne na pohľadnice alebo do turistických zošitov. Hlavné informačné centrá Valašského kráľovstva sú Rožnov pod Radhoštěm a Frenštát pod Radhoštěm.

Ďalšia takáto zaujímavá oblasť sa nachádza v južných Čechách - **Jižní Čechy pohádkové**, kde je kráľom Zdeněk Třška.

Pri návšteve minimálne šiestich lokalít na trase „*Vandrování s Kaprem Jakubem*“, a táto je potvrdená *kapříkovým razítkem*, možno v hlavnej kancelárii Mapcentrum České Budějovice dostať spomienkové predmety.

Aj v rôznych ďalších oblastiach Čiech pri návšteve a putovaní krajom možno získať do Turistických pasov pečiatky a tiež rôzne suveníry. Napr. **Tolštejnské panství** zahŕňa územie najsevernejšieho cípu Českej republiky, tzv. Šluknovský výběžok. Vládca je *Loupežník Vilda*. Tu možno zbierať pečiatky do pasu, zaobstaráť *tolštejnský krajciar* a rôzne suveníry.

Ďalšie známejšie oblasti sú **Prajské grofství**,

Vévodství frýdlantské
Duchy of Friedland

Valdštejnův pas
Wallenstein's
Passport

Platný pouze ve vévodství frýdlantském
Valid only in the Duchy of Friedland
vydává CWW / published by CWW

**SOUVENIR
EDITION**

územie ohraničené miestami Velké Hoštice, Bohuslavice, Hlučín, Šilheřovice a hranica s Poľskom; **Pohádková zem** Šumava Brněčnick, je územie ohraničené miestami Klatovy, Nýrsko, hranica s Nemeckom, Kvilda, Horažďovice, Plánice; **Markrabství Lašské** s územím Hodslavice, Hostašovice, Trojanovice, Bílá, Ostrava, Hoštálkovice, Klimkovice, Nový Jičín; **Země Děda Praděda** je na území Jeseníkov, ohraničené miestami Králíky, Šumperk, Mohelnice, Olomouc, Odry, Opava,

pri rôznych slávnostiach, napr. lúčenie so zimou, v lete tavenie skla drevom a turisti tu môžu získať rôzne rozprávkové emblémy (obr.); ďalšie je **Vévodství Frýdlantské**, ktoré tvorí územie v najsevernejšom cípe západných Čiech. So suvenírom, Valdštejnovým pasom, možno „Po stopách Albrechta z Valdštejna“ putovať Máchovým krajom, Lužickými horami i Českým rajom, po hradoch a zámkoch, ktoré nechal vybudovať. Zahŕňa oblasť Česká Lípa, Hrubá Skála, Turnov, Heřmanice, Frýdlant.

Ďalšie turistické oblasti s možnosťou získania rôznych suvenírov a zberateľských predmetov sú **Družina Knížete Václava** v kraji pod Blanicom (Vlašim), kde možno získať hracie žetóny a tituly *Páže*, *Štítonoš*, *Panoš*, *Rytíř*; **Ladův kraj** - rozprávková krajina okolia Hrusic a Říčan; **Perníkové hejtmanství** v oblasti Pardubic, Chrudimi, a Litomyšle; **Pas Becherovka** možno získať v Karlových Varech.

Na **Slovensku** je najznámejšie **Záhorácke kráľovstvo**. Tvorí ho oblasť ohraničená riekou Moravou, Malými Karpatami a Myjavou, Skalickou a hranicou s Českom. Kráľom je Alojz 1. Sekulský. Bol vydaný Záhoracký pas s vyobrazeniami najznámejších lokalít na Záhorí a miestom na pečiatky (obr.). Ďalšie Informácie možno získať v Mestskom kultúrnom stredisku Stupava.

Známe je tiež **Matúšovo kráľovstvo**. Zachytáva územie polovice Slovenska. Možno tiež získavať rôzne pečiatky do pasu, napr. na Matúšových hradoch. Bližšie informácie: Matúšovo kráľovstvo, Podolie 510, PSČ 916 22.

Nevylučujem však existenciu ďalších pasov zameraných na turistiku a cestovný ruch. Zbieranie turistických pasov, pečiatok a ďalších suvenírov by mohlo byť tipom pre budúcnosť.

Jozef Karovič

hranice s Poľskom; **Horácké a podhorácké knížetství**, s vládcom kniežatom Miroslavom Donutilom, s miestami Počátky, Slavonice, Jemnice, Znojmo, Ivančice, Kuřim, Kunštát, Žďár nad Sázavou, Jihlava.

Známa je aj **Kačenčina pohádková říše**, ktorá zahŕňa územie Orlických hôr a Podorlicka v severovýchodných Čechách, vládne tu princezná *Kačenka* s priateľom *Krakoňošom*, s ktorými sa možno stretnúť

Zaniknuté kúpele na historických pohľadniciach (1. časť)

Magdaléna Pekárová

Podľa archívnych dokumentov zo 16. storočia, na území dnešného Slovenska boli objavené vzácne minerálne a termálne pramene. V ďalších storočiach vznikali pri týchto prameňoch menšie kúpele, ktoré slúžili na liečenie obyvateľov blízkeho i širšieho okolia. Chýr o niektorých sa dostal aj za hranice dnešného Slovenska. Ich majiteľmi boli mestá, miestna šľachta a bohatí súkromníci. Väčšina takýchto menších kúpeľov časom upadla, zanikla, prípadne v polovici 20. storočia slúžila na rekreáciu a oddych.

Príčin úpadku alebo zániku liečebných kúpeľov je niekoľko. Niektoré zanikli pre nezaujím alebo neschopnosť majiteľov do nich investovať, iné prestali s kúpeľnou liečbou pre nedostatok prírodných liečivých zdrojov (malá výdatnosť minerálnych prameňov), v niektorých sa zistili slabé účinky prírodných zdrojov, ktoré nedosahovali kritériá liečebných vôd. Niektoré kúpele boli poškodené alebo zničené počas niektoej svetovej vojny.

Pohľad na liečebné domy v krásnom prostredí ihličnatých lesov. Dlhá adresa, vydal Edgar Schmidt Budapešť, poštou použitá r. 1899

ČERNOHORSKÉ KÚPELE

Tieto kúpele sa nachádzali na Spiši pri Spišskej Novej Vsi. Jedinečná poloha a klíma ich predurčovala na liečenie stavov vyčerpanosti, obezity a mierneho štádia Basedowovej choroby (poruchy štítnej žľazy).

Spišský rodák Ludovít Kornidesz si zaumienil postaviť na Spiši ústav podobný vodoliečebnému ústavu v Jeseníkoch na Morave. Preto sa vybral k Vincentovi Preissnitzsovi do Jeseníkov, aby si osvojil liečebnú metódu. Obohatený vedomosťami sa vrátil na Spiš, kde boli dané všetky prírodné predpoklady na stavbu ústavu. Pred začatím stavby sa v Námestove konalo ustanovujúce valné zhromaždenie novozaloženej kúpeľnej akciovej spoločnosti, čím boli položené základy pre vznik Černohorských kúpeľov.

V novopostavovanom vodoliečebnom ústave a v dvoch priľahlých drevených domoch, ktoré slúžili ako ubytovne pre pacientov, Ludovít Kornidesz s malým počtom zamestnancov otvoril v roku 1847 kúpeľnú prevádzku. Táto oblasť bohatá na pramenitú vodu s krásnou prírodou a ihličnatými lesmi spĺňala požadované podmienky na prevádzku liečebných kúpeľov.

V roku 1854 Černohorské kúpele od akciovej spoločnosti odkúpil Viliam Lomnitz, ktorý kúpele prebudoval a vytvoril z nich vodoliečebný ústav známy v celom

Liečebné domy, v popredí ľudia na svahu. Dlhá adresa, vydal Divald Eperjes, poštou použitá r. 1899

Uhorsku. Kúpele boli navštevované nielen pacientmi, ale aj rekreatantmi, ktorí hľadali oddych v čarokrásnom horskom prostredí Spiša.

V Černohorských kúpeľoch sa používala Preissnitzsova metóda liečby a všetky procedúry boli analogické ako v Jeseníkoch. Mimo procedúr boli základom liečby prísna diéta, telocvik, predpísané vychádzky a pitie studenej vody. Pri podávaní procedúr sa kúpele riadili prísnymi predpismi, ktoré museli dodržiavať pacienti, kúpeľný personál a ktoré kontroloval kúpeľný lekár. Každý pacient sa po príchode hlásil u lekára, ktorý po zistení

Topolčany na dobových pohľadniciach 1898 – 1948.

Magister Ivan Mallo už desaťročia hľadá a zbiera historické pohľadnice Topolčian, ako aj miest a obcí bývalého veľkého topolčianskeho okresu. Výsledky svojej zberateľskej práce pravidelne prezentuje na stolových kalendároch, malých kalendárikoch, výstavách a v regionálnej tlači. Toto jeho snaženie zákonnite vyústilo do knižného vydania. Kniha štvorcového formátu 22 x 22 cm na 60 stranách obsahuje vyše 190 pohľadníc mesta v jeho premenách počas päťdesiatich rokov.

Je vkusne a prehľadne spracovaná, aj graficky na veľmi dobrej úrovni. Texty sú stručné, ale výstižné. Prínos zbierky pohľadníc Mgr. Mallo pre poznanie histórie mesta v úvode hodnotí primátor mesta Topolčian. Do ich histórie od vzniku až do doby prezentovaných pohľadníc uvádza

čitateľov historička J. Bočkovová. Časové a teritoriálne vymedzenie obsahu knihy napovedá, že pán Mallo nevyčerpal potenciál jeho zbierky a že môžu nasledovať ďalšie pokračovania, z obdobia po roku 1948 a tiež zo širšieho regionu (Bánovce n. B., Partizánske a obce okresu). Či to bude kniha jedna alebo dve to ukáže budúcnosť (a možno aj financie). Vydavateľ a tlačiar Tristhanpress, s. r. o., Topolčany, odviezol kvalitnú remeselnú prácu a použil aj kvalitný papier, takže celkový dojem z publikácie je pozitívny. Topolčany sa touto knihou zaradili do galérie viacerých slovenských miest, ktoré sa na historických pohľadniach v knižnom vydaní prezentujú svojim obyvateľom, návštevníkom mesta, záujemcom o históriu a samozrejme aj filokartistom. Ivanovi Mallovi k jeho tvorivému počinu gratulujem a patrí mu zaň vďaka aj širšej verejnosti.

Alexander Urminský

Liečebné domy, v popredí vodotrysk. Dlhá adresa, poštou požitá r. 1903

diagnózy pacienti predpísali kúpeľnú liečbu. Procedúry sa podávali trikrát denne, kúpeľná sezóna začínala v máji a končila v októbri.

Spoločenský život bol rušný, pacienti trávili voľný čas v spoločenskej miestnosti pri rôznych hrách alebo na prechádzke v okolí kúpeľov, kde boli upravené chodníky. Časté koncerty a tanečné večierky dodávali týmto kúpeľom osobitú príťažlivosť.

Kúpele boli navštevované do prvej svetovej vojny. Počas vojny boli čiastočne zničené, po vojne sa kúpeľná liečba neobnovila, a tak zanikli. V 50-tych rokoch 20. storočia slúžili niektoré kúpeľné budovy na rekreačné účely.

Černohorské kúpele vďaka svojim prameňom, priaznivej klíme a prírodnému prostrediu mohli byť dnes na úrovni kúpeľov v Jeseníkoch. Škoda, že sa tak nestalo pre názajem správcov alebo majiteľov kúpeľov po prvej svetovej vojne.

Celkový pohľad na kúpele, vľavo kaplnka, v pozadí ihličnaté lesy. Poštou použitá r. 1913

Pohľad na poschodové liečebné domy, v pozadí ihličnatý les. Vydal Vincent Lomnitz, Černohorské kúpele, poštou požitá r. 1907

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (15)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliška

Keď sme už aspoň letkom prešli po chodníkoch a cestách za poznatkami o vzniku pošty a poštovej známky, dostali sme sa na ďalšiu širokú cestu, ktorá nás povedie za poznáním tiež zaujímavého predmetu zberateľského záujmu, ktorým sú celiny. Čo to vlastne je? Celina je podľa vžitej definície poštová cenina s natlačenou známkou, príslušným textom a často aj s doplnujúcou ilustračnou kresbou alebo reprodukciou, napr. fotografie. Celiny, práve tak ako poštové známky, majú svoju históriu vzniku. Boj o prvenstvo však nebol taký „dramatický“ ako pri poštovej známke. Za prvú celinu sa zvykne považovať už spomínaná Muereadyho obálka (Malá škola ... 6. časť), i keď jej chýba to podstatné – vytlačená známka. Myšlienku vydať celinu v dnešnom ponímaní vyslovil ako prvý na poštových poradách v Kesseli nemecký generálny poštmajster Heinrich von Stephan (1831-1897), neskorší iniciátor založenia Svetovej poštovej únie (UPU). Jeho návrh však v tom čase nenašiel dostatočnú odozvu. Bol to však Emmanuel Herrmann (1839-1902), profesor národného hospodárstva vo Viedni, ktorý v januári 1869 uverejnil v rakúskom časopise Neue Frei Presse článok, v ktorom navrhoval za zvýhodnený poplatok (ak správa neobsahovala viac ako 20 slov vrátane adresy) zaviesť novú poštovú zásielku – poštový lístok. Rakúska pošta tentokrát reagovala pohotovejšie ako pri vydaní poštových známok, a tak už

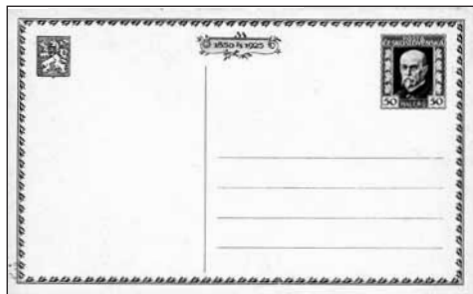
1. okóbra 1869 uzrel svetlo sveta prvý poštový („korešpondenčný“) lístok na svete.

Vydanie poštového lístka sa stretlo s nečakaným úspechom, a tak niet divu, že rakúsky príklad onedlho nasledovali ďalšie poštové správy: Bavorsko, Luxembursko, Švajčiarsko (1870), Belgicko, Dánsko, Kanada (1871), Cejlón (teraz Srí Lanka), Rusko, Švédsko (1872), Francúzsko, Japonsko, Srbsko, Španielsko, USA (1873), Anglicko, Taliansko (1874) a postupne ďalšie a ďalšie poštové správy sveta.

Niektoré celiny, podobne ako poštové známky, majú v papieri ochranné prvky (priesvitky, farebné vlákna, hologramy, luminiscenčné prísady a pod.), prípadne pri známke natlačené lumogénne nastavovacie značky uľahčujúce automatické triedenie zásielok. Podľa účelu predpokladaného použitia celiny delíme na:

1. Poštové lístky

a) na bežné použitie, ktoré majú na prednej (adresovej) strane (okrem miesta na poštové údaje) vytlačenú známku hodnoty, zodpovedajúcej sadzbe príslušnej poštovej služby, a zadnú časť určenú na správu adresátovi,

Príležitostný lístok - 75 rokov TGM.

b) príležitostné a propagačné, ktoré majú na ľavej časti adresovej strany účelové vyobrazenie alebo text; sú však aj také, ktoré majú celú zadnú stranu využitú vyobrazením (krajinky, reprodukcie umeleckých diel a pod.),

c) so zaplatenou odpoveďou, ktoré sú dvojdielne a ktorých prvá časť je určená na správu adresátovi a druhá, tiež s vytlačenou známkou, na odpoveď odosielateľovi.

2. Obálky s natlačenou známkou sú celiny určené na:

a) bežné použitie,

b) príležitostné a propagačné účely s príslušným textom alebo vyobrazením.

3. Zálepky sú poštové celiny spravidla formátu A5, ktoré majú v pravej hornej časti vytlačenú známku, okraje s perforáciou majú nanosený lep. Po preložení sa okraje zlepia. Zálepky sa podobá záplečný hárok, ktorý má formát A4 s natlačenou známkou. Môže sa raz alebo dva razy prehnúť a na určený okrajoch zlepiť.

Prvý poštový lístok.

Príležitostná celinová obálka.

4. Aerogramy sú v podstate zvláštnym druhom zálepky (s vytlačenou známkou), zhotovené z tenkého ľahkého papiera s určením na leteckú prepravu najmä do zahraničia za zvýhodnenej poštovnej. Často sa využívajú na propagačné účely.

5. Celiny na zvláštne účely slúžia najmä na evidencné, kontrolné a podobné účely. Sú to najmä podacie lístky na telegramy, poštové príkazné hárky, poštové výberky, adresné záznamné lístky, novinové križové pásky.

Podací lístok na telegram.

6. Služobné celiny používajú určené štátne úrady a inštitúcie (u nás MDPT SR a Slovenská pošta, a. s.). Tieto celiny majú obvykle označenie SERVICE DES POSTES a natlačenú „známku“ bez výplatnej hodnoty. V ľavej časti adresovej strany býva adresa odosielateľa a niekedy aj obrazový motív.

7. Pigeongramy sú zvlášť upravené lístky s vytlačenou známkou určené na tzv. holubiu poštu. Majú však len suvenírový charakter, pretože ich skutočná poštová potreba je sporná, i keď sú vydávané poštou alebo so súhlasom pošty.

Lístok prepravený poštovým holubom.

V prvopočiatoch filatelie sa nerobil rozdiel medzi vlastnými známkami a známkami na celinách. Predtlačené okienka vo vtedajších albumoch priam zvädzali k vystrihovaniu známok z celín a ich vlepkovaniu do albumov. Len neskôr sa začali celiny ako celok považovať za filatelistický materiál a systematicky sa zbierať.

Okrem úradne vydaných celín, poštových lístkov a obálok s vytlačenou známkou, sa často stretávame s celinami dodatočne upravenými rôznymi organizáciami. Sú to najmä propagačné prítláče, oznamy, ilustrácie a texty, pripomínajúce miestne udalosti, výročia, akcie spoločenského významu, nevynímajúc filatelistické podujatia. Tieto môžu byť poloúradné, vydané so súhlasom poštovej správy alebo súkromné. Môžu byť tiež predmetom zberateľského záujmu, pretože ide o celiny, ktorých základ tvorí úradne vydaná celina.

Propagačný poštový lístok s vytlačenou známkou (zadná strana)

Poštový lístok s propagačnou prítláčou (fil. akcie).

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e-mail: zberatel@nexta.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy **SCHAUBEK** zasklených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet

**Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

Ad: Je „modrý Štefánik“ prvou známkou Slovenska?

Úvahy Antuna Antesa o tom, kam by mal patriť „modrý Štefánik“, som si prečítal s veľkým záujmom. S o to väčším, že podobných diskusií práve na túto tému som absolvoval niekoľko. Naozaj, kam má patriť táto známka? Do Československa? Do Slovenského štátu? Ak do Slovenského štátu, aké číslo je pre ňu „spravodlivé“, objektívne? Číslo 1 alebo číslo 23?

Podľa dostupnej literatúry bola známka pripravovaná čs. poštovou správou pre potreby autonómneho Slovenska. Na tlač bola použitá tlačová doska už existujúcej československej známky 60 h Štefánik vo fialovej farbe (Pof. č. 302), vydané ešte v roku 1935. Práve farebná mutácia rovnakej známky celkom dobre vystihovala nové právne postavenie Slovenska v rámci Československa po 22. novembri 1938. Podľa Ústavného zákona č. 299 bolo Slovensko stále súčasťou Československa (preto známka rovnakej kresby), ale už bolo autonómnou Slovenskou krajinou (preto farebná mutácia). Už vytlačený „modrý Štefánik“ však počas trvania Slovenskej krajiny vyjsť nestačil. Udalosti nabrali rýchly spád a prevälcovali zámery a rozhodnutia československej poštovej správy. 14. marca 1939 bol na Slovensku vyhlásený nový štátny útvár – Slovenský štát. Čo s už vytlačeným modrým Štefánikom? Časť nákladu poštová správa nového štátu opatrila pretlačou Slovenský štát 1939, druhú časť (zrejme aj či najmä z úsporných dôvodov) nechala nepretlačenú a 30. marca 1939 obe známky vydala.

Čo z uvedeného vyplýva? 60 h modrý Štefánik bez pretlače je nevydanou známkou Československa a vydanou známkou Slovenského štátu. To, že je zaradený v katalógoch Pofis medzi vydané známky Československa, je síce vecne nesprávne, ale už je to medzi zberateľmi vžitá a meníť to, myslím si, by prinieslo viac škody ako úžitku.

Modrý Štefánik bez pretlače je teda vydanou známkou Slovenského štátu. Má mať číslo 1 alebo číslo 23?

Ak by sme pri pridelovaní katalógových čísel známkam vychádzali výlučne z chronologického hľadiska, z faktu, kedy bola známka vydaná, modrý Štefánik bez pretlače by nemal mať ani č. 1, ani č. 23, pretože nebol ani prvou známkou nového štátneho útvaru (vyšiel 30. marca), ani dvadsiatoutretou v poradí. (Po ňom, 1. apríla, vyšla napríklad známka 3.50 Kč s modrou pretlačou SŠ 1939, ktorá má katalógové číslo 19b, a 8. apríla 50h známka s portrétom Beneša s pretlačou SŠ 1939,

ktorá má katalógové číslo 8.) Obe riešenia - modrý Štefánik s poradovým číslom 1 (katalóg ZSF), alebo 23 (Michel) - sú teda kompromismi, a to kompromismi, riešeniami rovnocennými. Kým katalóg Michel pri pridelení čísla 23 zrejme vychádzal z toho, že modrý Štefánik vyšiel až po väčšine hodnôt prvej pretlačovej série (preferencia dátumu vydania), katalóg ZSF pri pridelení čísla 1 vychádzal z posledného „predneznorevolučného“ katalógu slovenských známok Ladislava Novotného z roku 1949, ktorý pred hľadiskom „dátum vydania“ uprednostnil kritérium „fáza výroby“ (najprv známka bez pretlače, potom známka s pretlačou).

Ak pri pridelovaní poradových čísel jednotlivým známkam v zberateľských katalógoch hovorím o kompromisoch, treba pri ich prijímaní brať do úvahy (okrem dátumu vydania, obrazu známky, nominálnej hodnoty a pod.) ďalšie dve veci: „PÁNA“ tradíciu a „PANI“ praktickosť. To znamená,

že ak sa aj v minulosti v sérii katalógov spravili pri číslovaní známok chyby (resp. relatívne chyby), v novom vydaní katalógu, ktorý má byť praktickou pomôckou pre zberateľov, treba veľmi citlivo zvažovať, či je chyba natoľko veľká, že ju treba odstrániť, či je nevyhnutné zmeniť číslovanie, či osoh zo zmeny zaužívaného číslovanie nebude menší než chaos, ktorý zmena priniesie.

V poslednom vydaní katalógu ZSF boli mnohé známky Slovenska 1939 – 1945 prečíslované. Dôsledok? Možno väčšia „vedeckosť“, presnosť (skôr však iba uprednostnenie jedného kritéria pred druhými!), ale aj väčší neporiadok vyplývajúci z prerušenia kontinuity. Mnohé aukčné firmy nové číslovanie nerespekujú, a nie každý zberateľ mal možnosť kúpiť si nový katalóg alebo inak sa s ním oboznámiť. Písal mi zberateľ zo zahraničia a podľa „nového katalógu“ si objednal doplatnú známku č. D 9 y. Poslal som mu hodnotu 2 Ks bez priesvitky so zvislým rastrom. Známkou mi obratom vrátil s odôvodnením, že on chcel síce túto hodnotu, ale na papieri s priesvitkou. Pointa je v tom, že list písal rukou a z jeho rukopisu sa nedalo jednoznačne usúdiť, či chce Y alebo y...

Dodnes ľutujem, že ako spoluautor „starého Slovenska“ som ustúpil agresívnemu presadzovaniu nového číslovania zo strany ďalšieho spoluautora. To všetko sa mi vybavuje, keď v závere článku Antuna Antesa čítam jednoznačný, nekompromisný súd: ...„A ak sa zaradi (60 h známka modrý Štefánik – pozn. B. S.) medzi známky Slovenska, tak by nemala mať katalógové číslo 1.“

Nie je meno Antun Antes len pseudonymom slovenského publicistu?

Bohumil Synek

Poznámka redakcie: Pána Syneka môžeme ubezpečiť, že príspevok sme skutočne dostali z Chorvátska, je písaný rukou, celkom slušnou češtinou. A pokiaľ by mal záujem, redakcia môže list predložiť na nahliadnutie. Zrejme sa zatiaľ nenašiel žiadny „slovenský publicista“, ktorý by sa vyjadril k problematike číslovania známok Slovenského štátu.

ností. Nebol čas na dlhšie skúšky farieb, na kontrolu vlastností papiera, či na iné skúšky. Výrobu sprevádzali aj iné ťažkosti a denné problémy so strojom, na ktorom sa známky tlačili.

Aj keď v roku 1945 boli známe aj progresívnejšie spôsoby výroby známok, vzhľadom na povojnové podmienky a požiadavku čo najskôr vydať potrebné známky, muselo sa pracovať zastaralými spôsobmi.

Takéto výrobné podmienky zavinili veľa

KOŠICKÉ VYDANIE – 60 rokov

Prvé známky na území oslobodeného Československa boli dané do obehu 26. marca 1945. Boli to hodnoty 2 K, 5 K a 6 K (Pof. 354-356) prvej časti emisie známej ako Košické vydanie. Podľa Poštového vestníka Povereníctva SNR pre pošty a telegrafy č. 5 z 27. 6. 1945 bolo vydanie známok hodnôt 9 K, 13 K a 20 K (Pof. 357-359) oznámené dňa 2. apríla 1945, a to na pamiatku návratu prezidenta republiky do vlasti. Dodatočne (9. 5. 1945) bola vydaná aj hodnota 1,50 K (Pof. 353) k rovnakej príležitosti. V českých zemiach boli Košické známky vydané až 25.9.1945.

Preto si v tomto období pripomíname 60. výročie vydania známok, ktoré boli pripravené a vyrobené v Košiciach. Bolo to v čase, keď Košice boli už dva mesiace slobodné, ale na západnejších územiach republiky sa ešte bojovalo. V Košiciach sa preto sústreďovali orgány Slovenskej národnej rady, ktoré boli po potlačení SNP rozptýlené po celom Slovensku alebo boli činné v Sovietskom zväze. Koncom februára 1945 boli vymenované prvé vládne orgány. Povereníkom pre pošty sa stal F. M. Komzala a následne Povereníctvo pôšt zadalo košickej tlačiarňi Wiko vyrobiť prvé povojnové známky. Tlačiareň Wiko však nemala žiadne zodpovedajúce zariadenia na prípravu tlače známok a ani stroje na ich tlač, a tým ani žiadne skúsenosti s ich prípravou a výrobou. Muselo sa pracovať rýchlo (možno aj preto, aby neboli skôr vydané známky, ktoré zabezpečovala čs. exilová vláda v Londýne) a vo veľmi primitívnych podmienkach, keď bolo viac úsilia ako technických mož-

ností. Najväčšie chyby spôsobilo chemické leptanie pri zhotovovaní tlačovej dosky, preto boli nevyhnutné zásahy a opravy na doske (retuše). Tým vzniklo množstvo odchýlok na jednotlivých známkach tlačového listu.

Podmienky sprevádzajúce výrobu známok spôsobili aj to, že Košické známky tvoria snád najzaujímavejší študijný a zberateľský úsek tzv. nového Československa. A to nielen samotné známky, ale aj ich použitie v poštovej prevádzke.

Séria Košických známok má dve základné kresby. Je to hlava sovietskeho vojaka (prvá časť emisie - 3 hodnoty) a symbolická kresba, ktorá mala vyjadrovať priateľstvo so Sovietskym zväzom (druhá časť emisie - 4 hodnoty).

Známkou s hlavou vojaka navrhol a do kameňa vyryl Leo Gajdzica, ktorý v tom čase pracoval v graficko-umeleckom závode Wiko. Tu robil rytiny cenných papierov, navrhoval plagáty, obálky a diplomy, a tu mu bola zverená úloha vytvoriť aj návrh na známku. Ako sa však neskôr ukázalo, návrh nebol pôvodný, ale predloha vzišla z nemeckého plagátu z roku 1941 vyzývajúceho na nákup známok zimnej pomoci (obr. na nasl. strane).

Známkou druhej kresby navrhol Ján Gajzer a litografickým tušom na kameň ju prekreslil Leo Gajdzica. V návrhu sa však dopustil chyby, keď nesprávne umiestnil farby československej zástavy. Pri čelnom pohľade na zvislú zástavu mala byť biela farba vľavo a červená vpravo, pričom v heraldickom značení farieb platí pravidlo,

Štyri hodnoty druhej kresby Košických známok

že modrá farba sa značí vodorovnými šrafami a červená zvislými šrafami. Žiaľ, tieto skutočnosti unikli schvalovateľom návrhov.

Tlačová forma sa zložito a pracne zhotovila rozmnožením štvorice známok, ktoré sa v istých detailoch od seba líšili, a tak následne vznikli na všetkých hodnotách štyri typy. Tlačová forma známok

2 K, 5 K a 6 K obsahovala 240 známkových polí v usporiadaní 2x20 + 2x100 známok. Tlačový hárok sa však nerozrezal, a preto sa stal zároveň aj priehradkovým listom. Pôvodne sa s jeho rozrezaním zrejme uvažovalo, o čom svedčí aj rozmiestnenie doskových značiek, z ktorých boli dve retušované (na TL 5 K a 6 K). Z časových aj technických dôvodov známky neboli ani perforované.

Atypická tlačová forma bola zrejme výsledkom

Zo zberateľského hľadiska možno teda do zbierky, okrem základných známok, zaradiť aj štvorice známok, ktoré vždy tvoria štyri typy, ktoré vznikli rozmnožením základnej zostavy. Ďalej známky vo vodorovnom smere spojené zvislým medzihárčím (spolu dve alebo štyri známky) a známky vo zvislom smere spojené vodorovným medzihárčím (dve alebo štyri známky). Zo spodných radov priehradkového listu známok 2 K možno získať dve rozlíšiteľné doskové značky A 1 (z ľavého okraja a z pravej časti PL, prípadne s vodorovným medzihárčím). Zo spodných okrajov PL známok 5 K a 6 K možno z ich ľavých častí získať doskové značky A 1 a z pravej časti retuše týchto značiek. Vyobrazenie PL je napr. v katalógu Pořis 2004 (aj 2005) Československo 1945-1992.

Z každého PL známok hodnôt 1,50 K, 9 K, 13 K a 20 K možno z ľavého spodného okraja získať doskovú značku 1 A, vzájomne rozlíšiteľnú. Teda spolu je 12 doskových značiek a dve retuše tejto značky.

Ako som už spomenul, spôsob výroby známok otvoril priestor na množstvo rôznych doskových chýb, z nich sú mnohé typické (teda vyskytujúce sa v celom náklade) a ďalšie sú náhodné, ktoré vznikli v priebehu tlače, pričom niektoré boli počas tlače odstránené. A tým bol vytvorený priestor pre špecializovaných zberateľov, ktorí na známkach Košického vydania stále nachádzajú nové zaujímavosti.

Zvrásnený papier

Dosková značka

Retuš doskovej značky

neskúsenosti, avšak takéto usporiadanie potešilo filatelistu, keď umožnilo získať známky s vodorovným medzihárčím, so zvislým medzihárčím a tiež s medzihárčím križovým. Na základe toho vzniklo aj pomenovanie „malé križe“ tvorené štyrmi známkami vzájomne oddelenými medzihárčím v oboch smeroch, a „veľké križe“, keď medzihárčím sú oddelené štvorice známok. Veľké aj malé košické križe sú zberateľsky obľúbené a sú „bonbónikom“ v zbierke.

Tlačová forma známok druhej kresby obsahovala 2x120 známkových polí umiestnených nad sebou. V tomto prípade sa však tlačový hárok rezom oddelil na dva priehradkové listy, z ktorých každý bol označený doskovou značkou A 1, ktoré možno vzájomne rozlíšiť. Zrejme po nedobrych súsenostiach s oddeľovaním známok prvej časti emisie, známky druhej časti emisie boli opatrené priesečkom.

Žiaľ, dnes už nemôžeme na tlačových doskách overiť tú či onú doskovú chybu alebo retuš, a dodnes sa neobjavili ani skúšobné tlače. Z rôznych dostupných informácií však vyplýva, že všetky dokladové materiály súvisiace s tlačou Košických známok boli zničené. Svedčí o tom aj publikovaná správa z roku 1946, keď Poverenie pŕšt odmietlo oficiálnu účasť na výstave BRNO 1946 s odôvodnením, že všetky doklady o Košických známkach boli úradne zničené.

R. Klíma

Literatúra:

1. Štefan Kassay, Belo Pásztor: Košické známky, Košice 1972
2. Antonín Gazda: Bibliografia špecializácie čs. poštových známok 1945-1983, Filatelistické state č. 9, ZSF Bratislava 1984
3. Československá filatelie, ročník 1945
4. Antonín Gazda: Fakta jsou zcela jiná, Filatelie 1973, č. 9
5. Československo 1945-1992, Pořis 2004
6. Mirko Bachratý: Príspevok k štúdiu Košických známok 1945, Filatelistické state č. 3, ZSF Bratislava 1982

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

Pred nami je už tretie kolo 4. štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa. Zdá sa, že táto pravidelná rubrika má nielen svojich stálych priaznivcov, ale zaregistrovali sme už aj „nové tváre“. Sme radi, že týmto spôsobom prejavujete záujem o preverenie vlastných vedomostí a zároveň pomocou vašich hlasov jednotlivým príspevkom nám dávate možnosť čo najlepšie zabezpečiť skladbu príspevkov tak, aby boli čitateľsky zaujímavé a pútavé. Preto nás teší, keď hlasy rozdelíte medzi čo najviac autorov. Z týchto dôvodov sa snažíme priniesť aj niečo nové, pritom však chceme načúvať aj vašim hlasom, ohlasom a názorom, ktoré budeme pravidelne uverejňovať. Ako sme už v úvodnom kole uviedli, súťaž v tomto roku orientujeme na československé známky vo vzťahu k slovenským námetom, významným umeleckým dielam, k ich autorom, a k ďalším významným skutočnostiam týkajúcich sa Slovenska.

Najprv však aj dnes v prvej vyhodnotíme prvé (1.) kolo nového ročníka súťaže a v druhej časti vyhlásime súťažné otázky 3. kola našej súťaže.

■ Vyhodnotenie 1. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo všetkých 53 súťažiacich - vyobrazený bol detail zo známky č. 1968 Andrej Sládkovič z emisie Výročia kultúrnych osobností vydanej 14.6.1972.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec vytvoril návrh tejto známky a ktoré ďalšie známky emisie majú vzťah k Slovensku“, mala byť: Albín Brunovský, a ďalšie známky z tejto emisie zobrazujú slovenských literátov Ludmilu Podjavorinskú a Janka Kráľa. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 50 súťažiacich, keď niektorí uviedli ďalšie známky, ktoré vytvoril Albín Brunovský, avšak z iných emisií.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v januárovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich aj tentokrát palmu víťazstva prisúdili **Š. J. Piškovi - Malá škola filatelie (13)** – **Čo si okrem známok všimame na priehradkových listoch (36 hlasov)**. Druhé miesto, s odstupom štyroch hlasov získala **A. Paulinyová: Z galérie majstrov známkovej tvorby – A. Brunovský (32 hlasov)**, 3. miesto s výraznejším odstupom získali dva príspevky: **Naozaj potrebujeme všetky tieto nominálne hodnoty? od M. Gereca** a **Fragmenty o počiatkoch letectva u nás od K. Čierneho (po 20 hlasov)**. Štvrté miesto s 18 hlasmi získal príspevok **I. Lužáka – Alandy-známková krajina**. Na 5. mieste (14 hlasov) sa umiestnil **M. Gerec: Špecializácia slovenských výplatných**

známok-Bardejov 50h. 12 hlasov a tím 6. miesto získal **M. Bachratý s príspevkom Neobvyklá frankatúra**. Na siedmom mieste (10 hlasov) je príspevok **Z. Radušku: Farby a odtiene známok anglických kolónií 1930-1960**. Po 5 hlasov získali **A. Urminský** za príspevok **Tatry a pohľadnice**, **J. Tekel** za recenziu katalógu **Pofis** a za príspevok **Petržalka, Devín a cenzúra**. Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším šiestim príspevkom.

Výhercami 1. kola nového ročníka súťaže sú **Marián Kováč z Bolerázu** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Jozef Turček z Partizánskeho** (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový). Srdečne blahoželáme!

■ 3. - marcové KOLO SÚŤAŽE

Do 3. kola nového ročníka súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a uveďte ešte aspoň jednu známku, ktorá vznikla z návrhu tohto umelca.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v marcovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 8. apríla 2005. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede. Redakcia

■ PREDPLATITELSKÁ SÚŤAŽ

Ako sme v čísle 11 vlaňajšieho ročníka sľúbili, tak sme aj splnili. Predplatiteľom časopisu, ktorí do 31.12.2004 uhradili predplátne na tento rok, vydavateľ poskytol nákupné poukážky. Z tých, ktorí túto podmienku splnili boli vyžrebovaní: **Michal Takáč, Dolný Ohaj**, nákupná poukážka na 500 Sk; **Ján Vallo, Teplička nad Váhom** a **Igor Gunár, Trenčín**, nákupná poukážka na 300 Sk; **Pavol Lauko, Dojč**, **Luboš Šimo, Smolenice**, **Gejza Kušnier, Myjava**, nákupná poukážka na 200 Sk. Výhercom srdečne blahoželáme.

Redakcia

MÁTE SLOVO

Na tretiu otázku bolo dnes veľmi ťažké odpovedať. Celé číslo obsahovalo veľmi veľa zaujímavých článkov. Veľmi ma zaujal aj názor L. Vajčoveca k vydaniu nového katalógu slovenských známok. Úplne s ním súhlasím. Papier by mal byť použitý obdobný, aký používa Pofis v Českej republike. Pri každom cenovom údaji známok Slovenského štátu by mal byť aj malý štvorček na poznámku. Ale aj tam, kde sa napr. uvádza kupón lavý - pravý, dosková značka v ľavom - pravom rohu, prísvitka P1, P2 a pod.

Josef Rančák, Poprad

Náš jubilant

Dňa 18. marca 2005 oslávil svoje životné jubileum - sedemdesiatpäť rokov - pán Jozef Vacek. Rodák z Bánoviec nad Bebravou zasvätil svoj život prácou v tlačiarňi ako odborník v tejto oblasti. Tlačiarenská technika a tlač poštových známok ho v roku 1966 priviedli do Klubu filatelistov 08-37 Trenčín-Sihoť (dnešný klub 52-19 pri KaMC OS SR Trnecín). V uplynulých rokoch venoval čas pre rozvoj filatelie v riadiacich orgánoch ZČSF, ZSF, Zs KV ZSF i v klube, ktorého funkciu podpredsedu vykonáva doposiaľ. Od roku 1967 sa nepretržite aktívne zúčastňoval na príprave a poriadaní filatelistických výstav v Trenčíne.

Svoju zberateľskú oblasť zamerl na poštovú históriu Bavarska, známky a celiny KLDK, ako aj na známky Československa a Slovenska. Od roku 1974 vystavoval a žal úspechy na mnohých významných výstavách nielen doma (Brno 1974, 1984, Martinia 1979, 1984, Laugaricio 1979, Košice 1980, Detva 1981, Bratislava 1983, Ústí nad Labem 1986), ale aj v zahraničí (Berlín, Győr, Sofia, Z. Góra). Významne sa podieľal na vydávaní spravodajcu Laugaricio, ktorý vychádzal v rokoch 1977 až 1991.

Za jeho aktívnu činnosť mu boli udelené mnohé vzácné vyznamenania, medzi ktoré patrí najmä Zlatý čestný odznak ZSF (1986), medaila 20. výročia ZSF (1989) a medaila Zaslúžilý pracovník vo filatelii (1990).

V mene trenčianskych filatelistov jubilantovi prajem všetko najlepšie, hlavne dobré zdravie, veľa pekných chvíľ v kruhu rodiny i priateľov pri poštovej známke a v záhradke.

Jozef Korený

PaedDr. Jozef Gál má 60 rokov

Čas nenávratne beží. Len nedávno oslávil 55 rokov priateľ a veľmi aktívny mnohostranný filatelist Dr. Gál. V januári 2005 tento rodák z Urmína, terajších Mojmíroviec pri Nitre, oslávil v dobrom zdraví a pohode už šesťdesiatku.

S filateliou začínal už ako desaťročný, keď vystrihoval známky z obálok a pohľadníc, odlepoval a sušil ich, ako to bolo vtedy zvykom. Keď si to všimol mladší brat jeho mamy, daroval mu prvý album na známky celého sveta so zobrazenými známkami a nemeckými textami. Postupne sa zameriaval na športové známky a na strednej škole už aj na históriu a archeológiu.

Ako učiteľ na základnej škole v Poľnom Kesove viedol v rokoch 1970 - 1973 krúžok mladých filatelistov. Záujem o históriu mu ostal aj v ďalších rokoch a zúročil ho pri tvorbe exponátu „NITRA - PÔSOBIŠKO CYRILA A METODA.“ a tiež pri vytvorení exponátov o živote ich nasledovníkov „GORAZD“ a „KLIMENT“. Vytvoril aj exponát „BOX“. Tieto exponáty vystavuje doma i v zahraničí.

Organizovanú filatelistickú činnosť začal v mestskom klube filatelistov v Nitre a neskôr prešiel do klubu filatelistov v Plastike v Nitre. Dôvod bol prozaický - v plastikárskom klube bola filatelistická činnosť a aj on sa mohol podieľať na organizátorskej práci klubu. Pre klub bol jeho príchod prínosom. Tu sa podieľal na príprave a uskutočňovaní viacerých filatelistických výstav, prezentáciách nových poštových známok, iniciovaní príležitostných poštových pečiatok a mnohých ďalších akcií. Vela práce odvieďol v príprave i realizácii medzinárodných filatelistických výstav NITRAFILA 1998 a NITRAFILA 2003. Veď bol predsedom ich organizačných výborov. Príjemné poznatky má i zo zahraničnej spolupráce s družobnými klubmi filatelistov v srbskom Báčskom Petrovci i v českom Žďari nad Sázavou. Tam, medzi prítomnými filatelistickými i oficiálnymi hosťami, bolo cítiť nadšenie a úprimný záujem o filateliu a o spoluprácu.

Od roku 2004 je predsedom KF Plastika. Je predsedom Klubu Františka Horniaka, podpredsedom Komisie námetovej filatelie ZSF a tajomníkom Spoločenstva svätého Gabriela. Stará sa aj o výchovu mladých filatelistov tým, že vedie jeden krúžok mladých filatelistov v Nitre a druhý v Mojmírovciach. Za dlhoročnú veľmi aktívnu činnosť mu ZSF udelil zlatý Čestný odznak.

Patrí mu vďaka za to, čo pre filateliu doteraz urobil a robí. Prajeme mu, aby v dobrom zdraví a pohode neochaboval v organizátorskej filatelistickej práci i vo vystavovaní. A aby tým uspokojoval svoje filatelistické záľuby.

jms

K želaniam jubilantom sa pripája aj redakcia.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatí. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFONNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFONNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínu) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFONNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **CK Junior**, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFONNE KARTY a iné • Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA I Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. • Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22, • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry • Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské

schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredú od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 ☐ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 19. marec 2005 POPRAD

PODTATRANSKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE sa uskutoční 19. marca 2005 (v sobotu) v priestoroch SOU stavebného v Poprade na Okružnej ulici od 7,00 do 12,00. Kontakt: Ing. Raňáčik, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956. Možnosť ubytovania v mieste konania burzy. Ďalšie stretnutie 22. 10. 2005.

➔ 2. apríl 2005 BRATISLAVA

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV mincí, vyznamenaní, medailí, známok, starých pohľadníc, telefónnych kariet. DK Vajnorská 21 od 8,00 do 15,00. Cena stola 150 Sk, ☎ 0904 824 865 (Dr. Fojtík)

➔ 2. apríl 2005 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLAVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATELOV – mince, bankovky, známky, zapalovače, atď. Mestské kultúrne stredisko, Dolný Kubín, od 7,00. Objednávky stolov ☎ 0902 213 074

➔ 2. apríl 2005 NITRA

STRETNUTIE ZBERATELOV STAROŽITNOSTÍ, poriada ANTIK MEDIA v SOU-Stavebnom, Nábřeží mládeže 1. Ďalšie stretnutia 30. 4., 7. 5 a 2. 7.

➔ 9. apríl 2005 ILAVA

BURZA ZBERATELSKÝCH PREDMETOV – mince, známky, pohľadnice, modely, CD, medaily, telefónne karty, knihy, časopisy, atď. Dom kultúry Ilava, od 7,00 do 12,00. Rezervácia stolov ☎ 042 44 65 469.

➔ 17. apríl 2005 PRIEVIDZA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV VŠETKÝCH odborov, Stredné odborné učilište, ul. M.Falešníka 6 (pri OD Kaufland), od 7,00 do 12,00.

➔ 23. apríl 2005 MALACKY

JARNÁ ZBERATELSKÁ BURZA všetkých odborov / filatelia, numizmatika, pohľadnice, odznaky, telefónne karty a pod. Záhorácke centrum kultúry, Čulenova ul. 1193/5, od 8,00 do 12,00.

➔ 23. apríl 2005 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV, Posádkový klub, Mukačevská 22, objednávky stolov na adrese Ing. Lubomír Vajčovec, Cintorínska 3, 080 06 Prešov, ☎ 051 7764 730.

➔ 24. apríl 2005 BANSKÁ BYSTRICA

BURZY FILATELISTOV v roku 2005 usporiada Klub filatelistov 53-53 Banská Bystrica v nasledujúcich termínoch: 9. október a 4. december. Burzy sa uskutočnia v Dome slovenského misijného hnutia na Skuteckého ul. 4.

➔ 24. apríl 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutia 29.5., 26.6., 31.7., 28.8., 25.9., 30.10. a 27.11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 8. máj 2005 LEVICE

VEĽKÁ FILATELISTICKÁ BURZA (známky, pohľadnice, tel. karty) od 8,00 do 13,00. Kontakt G. Kosztolányi, Ľudanská 59, 934 05 Levice. ☎ 036 6318041, 0905 391855.

INZERCIA

(Podmienky inzercovania sú uvedené na strane 2)

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelístov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 022

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z 023

■ **MEŇIM ★ ★ a ☉ ZNÁMKY a z rokov 1890-1930** pohľadnice a vianočné pozdravy. Korešp. nem., maď. a rum. DEMENDY Ferenc, Str. Heine Nr. 4, Ap 14, RO 300 041 Timisoara, Romania. Z 024

■ **KÚPIM zbierky známok SŠ 1939-1945**, rôzne DCH, VCH. Ponuku prosím pošlite na adresu Marian Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z 025

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945**. Rady, medaily, vyznamenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marian Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z 026

■ **ZBERATEL Z ČR** ponúka výmenu noviniek. Kontakt: Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava Z 027

■ **KF KÚPI katalógy Michel** Európa-východ a mimoEurópske po r. 2000. Ponúkните. Josef Rancák, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad. Z 028

■ **KÚPIM ★ ★ námetové známky vtáci** (čísla podľa kat. Michel) Afutaky r. 1981 č. 376-377, 402-405; Venezuela r. 1962 č. 1471-1478; Malgaš. rep. r. 1963 č. 499-501; Christ. Isl. R. 1982 č. 161-169; Mauritius r. 1985 č. 611; Nová Kaled. R. 1978 č. 607; ☉ známky vtáci: Kuba r. 1970 č. 1654-1657; Albánsko r. 1974 č. 1712; Rumunsko r. 1959 č. 1787; Ajman r. 1969 č. 394. Fr. Čibik, Mojmirova 1162/11, 020 01 Púchov. ☎ 042/4633 826 Z 029

■ **ZA BALIKOVÉ SPRIEVODKY** a doklady balikovej pošty z územia Slovenska od prednámokového obdobia po súčasnosť, dám filatelistickú literatúru, jednorámové exponáty, filatelistické materiály. Požadované materiály i odkúpim. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. ☎ 0905 643321. Z 031

■ **PREDÁM JEDNU z 10 ks zlatých známok pápeža Jána Pavla II.**, ktoré boli vydané pri príležitosti jeho návštevy 29. 5. 1995. Cena dohodou. ☎ 0905 643321. Z 031

■ **PREDÁM Košický hárdček 1945** s DCH zlomená tlaňa za 1400 Sk. L. Iván, Malé domky 12, 034 05 Ružomberok. Z 032

■ **PREDÁM známky, listy a pohľadnice ČSR, Rakúsko, Maďarsko, Nemecko a iné.** Podrobný zoznam na www.filatelia-znamka.sk. ☎ 02/6531 2391 Z 033

■ **BRIEFMARKEN-SAMMLER aus der SCHWEIZ** wünscht Kontakt in der Slovakei zu Sammlern und Händlern. R. Haas P.F. 5 CH-4924 Obersteckholz Z 034

■ **HLADÁM** kolegu na výmenu: za ☉ známky Slovenska ponúkam známky ☉ ČR, záp. Európy, Kanady, USA, Austrálie a Japonska. Jan Marek, Lublaňská 7, CZ-120 00 Praha 2. Z 035

■ **PREDÁM ★ známky, hárdčeky s DCH** a iný filatelistický materiál, Slovensko. Zoznam na požiadanie. ☎ 0905 315684. Z 036

ČO PIŠU INÍ

■ **FILATELIE (ČR) ■ 2/ 2005**

Februárové číslo Filatelie prináša pokračovanie článkov F. Beneša st.: Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy (11. časť), tentokrát najmä o emisií 5. výročie ČSR z roku 1923. J. Horák pokračuje bohato ilustrovanou druhou časťou seriálu o stom výročí motorizácie pošty. V príspevku o špecializácii ČSR II si Fr. Beneš podrobne všima súťažové krížiky a ozrej-

muje ich prítomnosť na časti nákladu hárdčka 60 rokov FIP (Pof. H2747). J. Bejsta z pohľadu poštového historika v obsiahlom príspevku Némě razítko z roku 1945 ze Studénky po téměř 60 letech promluví, približuje okolnosti používania pečiatok na poštových úradoch v Studénke. V špecializácii ČSR I sa K. Paděra venuje zaujímavým variantom podtypu II d známky 100 h Hos-podárstvo a veda 1923. Informácia o pripravovaných novinách Českej pošty v prvej časti príspevku Známký v roce 2005 – tradiční i nové od autoriek V. Francovéj a I. Dusslovéj približuje známky, ktoré budú vydané v 1. polroku. V tradičných rubrikách sa predstavujú novinky Českej pošty a nové známky európskych štátov a zo zámoria ☐ pem

■ **BÉLYEG VILÁG ■ 2/2005**

Na úvod februárového čísla časopis maďarských filatelístov dáva slovo výtvarníkovi Károlyovi Vagyörczým, ktorý čitateľa zasväčuje do problematiky známokovej tvorby v minulosti a súčasnosti. Píše o vývoji v tejto oblasti a záverom konštatuje, že v súčasnosti výtvarníci majú menšiu možnosť na sebarealizáciu, na vyjadrenie ich postojov k spoločenským otázkam i na interpretovanie svojich myšlienok a pocitov. Časopis prináša druhú časť príspevku Rady pre námetových zberateľov, ktorý prevzala od nemeckého autora Damiana Laegeh. Jeho práca je na vysokej odbornej úrovni a dá sa charakterizovať ako „škola pre pokročilého námetového filatelistu“. Druhou časťou pokračuje aj pojednanie G. Bernátha o celistvostiach frankovaných známokami vydanými v meste Nyíregyháza (1944). Časopis uverejňuje zaujímavý príspevok porovnávajúci cenové záznamy maďarských filatelistických materiálov na západných aukciách. Autor (zn. TaSt) stručne vymenúva aj niektoré vydražené položky a záverom konštatuje, že maďarské známky sa oplatí zbierať. Ukazuje sa, že ak je zbierka spracovaná na vysokej odbornej úrovni, obsahuje materiály bezvadnej kvality a prípadne obsahuje aj niekoľko vzácností, nielenže nestráti na hodnotu, ale časom sa môže jej hodnota aj zvýšiť. V rubrike pre zberateľov pohľadníc sa L. Úrmös venuje významnému filatelistovi a filokartistovi Lajosovi Richterovi (1844-1917). Richter sa zbieraniu známok začal aktívne venovať začiatkom sedemdesiatych rokov 19. storočia – začal zbierať, tvoril zbierky, vystavovať, organizovať, publikovať doma i prispievať do časopisov v mnohých krajinách. V roku 1884 bol zvolený za predsedu Budapešského filatelistického spolku a ako predseda LEHE v Budapešti s výborom tohto spolku v roku 1886 organizuje prvú filatelistickú výstavu. Pod názvom „Nová téma – spoločné vydania“ je uverejnený príspevok L. Molnára, v ktorom sa zaoberá touto problematikou, uverejňuje prehľad doterajších maďarských spoločných vydaní a záverom konštatuje, že tento druh materiálu je vhodným zberateľským objektom. Z ďalších príspevkov sa zmienim o uvedení odbornej spoločnosti zberateľov kolkov, rubriku S. Szekeres o CM (tento raz na tému olejomalieb), prehľad zo zahraničnej tlače Gy. Lövehi (o.i. Francúzska poštubná pošta, Železničné známky), príprave emisného plánu na rok 2006, známokové novinky, doplnok katalógu celín a o informáciách MABEOSZ-u ☐ vkn

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známký, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

✉ **Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava**

Od 1. marca firma ZBERATEL' víta svojich zákazníkov v nových priestoroch

Sme bližšie
k zastávkam
mestskej hromadnej
dopravy

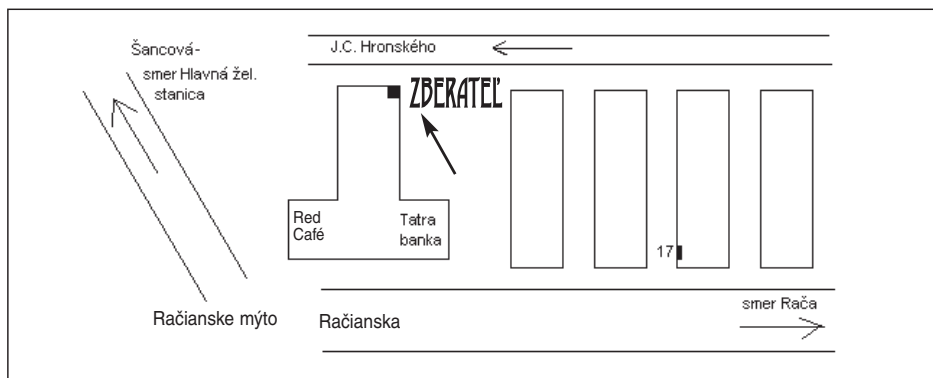
- sme bližšie k vám

☎ 0911 250 149

Polyfunkčný dom na Račianskom mýte 1

Nájdete nás aj podľa tejto mapky.

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefónicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Aden 1959, Nová ústava, 75-76 110,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4) 110,-
Bielorusko 1998, Automob. - Belaz, 273-277 65,-
Bielorusko 1998, Automob. - Maz, 254-258 75,-
Bielorusko 1999, Civilná a voj. technika z automobilky v Minsku 303-308, PL I. 80,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504 45,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504, PL (2x 502-04) 90,-
Bielorusko 2004, Motýle (4) páska 105,-
Bielorusko 2004, Včela, osa, čmeliak 549-50, BI39 110,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
Estónsko 1994, Kroje, 235-36 30,-
Estónsko 2001, Lastovička, 410 25,-
Fínsko 1935, Fínsky učenci na prelome 18. a 19. stor. 188-190 45,-
Fórøyar 1994, Vynálezcovia EUROPÁ, 260-61, 3,50 € 70,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy 1648-51 60,-
Kazachstan 2001, Oslík Kulan WWF, 345-348 69,-
Kuba 1997, Mačky, 3988-92, BI 147, 6,50 € 170,-
Kuba 2001, Domáce zvieratá - pes a mačka (5) 65,-
Litva 1991, „Červená kniha“ bocian, volavka, 489-90 50,-
Litva 1992, Kroje I., 508-10 35,-
Litva 1993, Kroje II., 537-39 60,-
Litva 1994, Chránené živ. Netopier, PLCH, 566-67 18,-
Litva 2000, Mestské erby, 739-741 75,-
Litva 2000, Tučniak, Tuleň 733-34 38,-

Litva 2002, Mestské erby, 786-788 75,-
Maďarsko 1963, ME v krasokorčuľovaní, BI 37 95,-
Maďarsko 1967, Maliari 19. st. v Nár. galérii 2330-36 45,-
Maďarsko 1969, Maliarske umenie francúzskych majstrov (...Gauguin, S. Vovet, Manet...), 2506-12 100,-
Maďarsko 1969, Dobývanie Vesmíru 2547-54 50,-
Maďarsko 1996, Fauna/Flóra „NATUREXPO 96“, 4399-4402, 1,20 € 15,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115. holografický, 3,00 € 35,-
Poľsko 2004, História vývoja Zeme 90,-
Rakúsko 1953, Znovupostavenie evanjel. školy vo Viedni 989-93 110,-

Rumunsko 1991, Vincent van Gogh - tvorba, 4637-41 20,-
Rusko 2002, Psy, 971-975 45,-
Rusko 2003, Zák. chránené chrobáky 1100-04 45,-
St. Vincent/Bequia 1985, PSI 90-97 80,-
Švajčiarsko 1941, Švajčiarski učenci, 399-402 40,-
Švajčiarsko 1965, Fauna, 826-830 25,-

Thajsko 1997, Mäkkýše, BI 105 45,-
Ukrajina 1992, LOH Barcelona, 83-85, 2,00 € 30,-
Ukrajina 2004, Motýle, BI (5) 99,-
Umm-Al-Quiwain, Kone, 496-501A, 4,50 € 80,-
Umm-Al-Quiwain 1971, OH Mnichov '72, 466-75, 6,50 € 130,-
Umm-Al-Quiwain 1972, Ruže, 675-680, 4,00 € 80,-
Umm-Al-Quiwain 1972, Moderné letectvo (8) 80,-
ZSSR 1962, Prvý skupinový let do vesmíru Vostok 3 a Vostok 4, □ , 2634-36 70,-
ZSSR 1963, Šport-Národné súťaže, 2773-77, □ 35,-
ZSSR 1987, Motýle 5678-82 30,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 1996, MS vo futbale „Francúzsko '98“, (6+H)	33,-
Afganistan 1999, Kaktusy, (6+H)	30,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Bielorusko 2003, Had + korytnačka (sútláč 2 zn.)	19,-
Burkina Faso 1996, Mačkovité dravce (4)	15,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky)	60,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-
Čad 1999, Kone, BI (9)	35,-
Čad 1999, Hist. automobily, (6+H)	33,-
Guinea 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-

Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Guineé 1999, Hist. vlaky, (6+H)	33,-
Kambodža 1999, Vodné živočích, (6+H)	25,-
Kambodža 2000, Spevavce s mapou rozšírenia, (6+H)	33,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Slony, BI (9)	35,-
Kongo 1999, Orchidee, (6+H)	25,-
Kórea 1976, Lokomotívy PL (7 + K)	20,-
Kórea 1982, 100. Narodenie Picassa (6+H)	28,-
Kórea 1987, Požiarne autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Vodné vtáky - brodivé PL (6)	18,-

Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-
Kuba 2002, Huby (5)	12,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Libéria 1955, Rôzne kvety (6)	15,-
Libéria 1957, Pomoc deťom (6)	12,-
Libéria 1971, Svetový zjazd skautov v Japonsku BI	12,-
Libéria 1972, Hist. plachet. „Victory“ - 1765 (H)	12,-
Libéria 1976, A. G. Bell - 100 r. telefónu (H)	12,-
Libéria 1978, MS vo futbale Argentína '78 I. (6+H)	33,-
Libéria 1978, MS vo futbale Argentína '78 I. (6)	18,-
Libéria 1978, MS vo futbale Argentína '78 II. (6+H)	45,-
Libéria 1978, MS vo futbale Argentína '78 II. (6)	22,-

Libéria 1983, Umenie - Rafael (6)	22,-
Libéria 1983, Umenie - Rafael (6+H)	50,-
Libéria 1984, Umenie - P. P. Rubens (6)	22,-
Libéria 1984, Umenie - P. P. Rubens (6+H)	50,-
Mongolsko 1979, Vývoj lokomotív (6)	18,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Niger 1979, ZOH Lake Placid 1980 (5 + H)	22,-
Niger 1999, Krokodýle I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýle II, BI (3)	19,-
Niger 1999, Mačkovité dravce, BI (9)	35,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
R. Haute Volta, Hist. lokomotívy (4)	12,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
S.Tomé e Príncipe 1995, Psy BI (9) + 4H	65,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-
Um al Quivain 1971, Morská fauna a flóra (8)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
ZSSR 1967, Veľké rybárske lode (5)	15,-

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-

Zásobník s logom Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-

Hawidky čierne, šírka 28, 31, 35, 39,	
43, 48, 59, 60, 75 a 90 mm	- balíček 60,-

Hawidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 115x 175mm	- ks 15,-

Hawidky biele, šírka 32, 50, 60 mm	- balíček 60,-
---	----------------

Hawidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-

Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Skušobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV – lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-

Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916	235,-
Novotný-Moulis: Papierové	
platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	297,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-1998, farebný, vydanie 2004	330,-
Novotný-Moulis: Mince ČSR 1918-1992, ČR	
a SR 1993-2004	295,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks	15,-
------------------------------------	------

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-
---	--------

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť I základné známky a hárčeky,

II.časť I PL, varianty kupónov a známky z hárčkov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2002

formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podtláčou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1990	34,-	115,-	48,-	195,-
Ročník 1991	24,-	85,-	68,-	265,-
Ročník 1992	24,-	85,-	52,-	210,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1985	62,-	205,-	75,-	275,-
Ročník 1986	42,-	135,-	110,-	355,-
Ročník 1987	38,-	125,-	90,-	345,-
Ročník 1988	65,-	215,-	80,-	295,-
Ročník 1989	42,-	135,-	46,-	165,-

Pinzety a lupy

- Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner (špicatá lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
- Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
- Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x + šošovka 5x 95,-
- Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-

mini Bazár

Dobré za dobré ceny • Príležitostná ponuka zberateľského materiálu a pomôcok • Objednávky vybavíme v došlom poradí za dodacích podmienok firmy ZBERATEĽ - pozri na 2. strane

047 • Š. Kassay, B. Pásztor: Košické známky, monografia z r. 1971, zachovalé v bezvadnom stave → 90,-

048 • Zásobník A4 Pofis, 16-listový, čierne listy, tvrdý obal, zachovalý → 390,-

049 • Zásobník A4 Pofis, 12-listový, čierne listy, tvrdý obal, zachovalý → 320,-

050 • Zásobník A4 Pofis, 8-listový, čierne listy, tvrdý obal, zachovalý → 260,-

052 • Zásobník formátu A 4, 4-listový, čierne listy, tvrdý obal s logom Svetovej výstavy poštových známok PRAGA 88, zachovalý → 90,-

053 • Pigeongram CHP 1 „Kalokagatia“: 1 x nepoužitý, 1x s pečiatkou prvého dňa vydania → dvojica 70,-

054 • Zostava 10 ks obálok cenných listov (A5) z NSR → SR (1995-1997), vysoká frankatúra → dvojica 130,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky
z dnešnej ponuky
námetových
emisíi (str.42-43)

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky
z dnešnej
ponuky
námetových
emisíi ★★
(str.41)

